

Naš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad: 9020 Celovec - Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu - Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XIV. / ŠTEVILKA 47

CELOVEC, DNE 24. NOVEMBRA 1966

CENA 2.- SILINGA

Im Dienste der Völkerverständigung

Anlässlich der Eröffnung des slowenischen Hochschülerheimes „Korotan“ in Wien, an der auch Bundeskanzler Dr. Josef Klaus teilgenommen hat, hielt Dr. Valentin Inzko folgende Festansprache:

»Am Tage der Eröffnung des slowenischen Studentenheimes »Korotan« sei mir im Namen des Rates der Kärntner Slowenen und im Namen des Eigentümers, der Hermagoras-Bruderschaft in Klagenfurt, die an der Feier durch ihren Direktor Msgr. Dr. Hornböck vertreten ist, gestattet, all das auszusprechen, was wir als Österreicher slowenischer Volkszugehörigkeit an diesem Tage empfinden.

Möge im Ablauf der Geschichte eines Volkes jeder Tag von Bedeutung sein, so sind es doch in erster Linie entscheidende Geschehnisse, die die Geschichte der einzelnen Völker und Staaten prägen. Nicht anders ist es im Leben einer Volksgruppe, deren Geisteshaltung und Zielsetzung nicht unwesentlich von Ereignissen mitbestimmt wird, wie sie z. B. die Eröffnung des slowenischen Studentenheimes »Korotan« darstellt.

Aus der westlichsten Spitze des balkan-slawischen Siedlungsstromes hervorgegangen, ist die Geschichte des slowenischen Volkes mit der des einstigen österreichischen Vielvölkerstaates im Dienste der Erhaltung eines europäischen Gleichgewichtes aufs engste verknüpft. Ununterbrochen mit dem Schicksal Österreichs verbunden ist das der Kärntner Slowenen. Die göttliche Vorsehung wollte es, daß der nach 1918 übriggebliebene und 1945 neuerstandene inner-europäische Kleinstaat nicht nur mit der Bezeichnung Österreich an seine wesentlichen Funktionen erinnern sollte, die er in der Vergangenheit zu erfüllen hatte, sondern auch auf Grund der Existenz slawischer Volksgruppen innerhalb seines Territoriums wieder dazu berufen sein sollte, seine Aufgabe als Mitgestalter einer europäischen Friedensordnung im Donauraum aufzunehmen.

Bei der Erfüllung dieser schicksalhaften Aufgabe braucht Österreich die Mitarbeit seiner Volksgruppen: der Tschechen in Wien, der burgenländischen Kroaten und Magyaren sowie der Kärntner Slowenen, die nicht nur die Sprachen der im Donauraum lebenden Völker sprechen und verstehen, sondern auch durch geistige und familiäre Bande mit ihrem Muttervolk in der Tschechoslowakei, in Ungarn und Jugoslawien so innig verbunden sind, daß sie allein schon durch ihre Existenz eine Brücke des Vertrauens zu den Völkern und Staaten des Donauraumes zu bilden imstande sind. An dieser hohen Sendung Österreichs mitzuwirken, fällt es den Völkern im Volke Österreichs nicht schwer, stattdessen sie damit gegenüber ihrem Mutterstaat Österreich, der bemüht ist, den Bestand seiner Volksgruppen zu sichern, nur eine selbstverständliche Dankeschuld ab.

Als Beweis echt österreichischer Toleranz und Solidarität entstand so im Herzen Wiens, der Metropole Österreichs, mit wohlwollender Unterstützung des Bundesministeriums für Unterricht, der Erzdiözese Wien und der Stadtgemeinde Wien ein Bauwerk, das zwar schlicht die Bezeichnung »Korotan« tragen wird, dem Geiste, der diese Räume beseelen wird und der Sendung entsprechend, die dieses Haus in Zukunft zu erfüllen hat, wird es jedoch im wahrsten Sinne des Wortes ein Europahaus sein. Ein Ort studentischer Pflichterfüllung, ein Ort der Begegnung österreichischer Hochschüler verschiedener Volkszugehörigkeit, eine Schule demokratischer Gesinnung, eine Stätte offener Diskussion,

(Fortsetzung auf Seite 5)

Ob otvoritvi visokošolskega doma na Dunaju

V zadnji številki našega glasila smo že poročali o slovesnosti, ki je bila 15. novembra 1966 ob priliki otvoritve slovenskega visokošolskega doma na Dunaju. V tej zvezi so poslane sledeče osebnosti preč. g. Tomažiču, iniciatorju in graditelju doma »Korotan«, pismene čestitke: kardinal dr. Franz König, prosvetni minister dr. Theodor Piffl-Perčević, podžupan mesta Dunaj Felix Slavik, dunajski podžupan in dolgoletni avstrijski prosvetni minister dr. Heinrich Drimmel, poslevodeči mestni svetnik in referent za gradbene zadeve Kurt Heller, msgr. dr. Lojze Škerl, škofov vikar za tržaške Slovence, iz Rima pa msgr. dr. Maksimilijan Jezernik.

Državni poslanec dr. Max Neugebauer, poslevodeči predsednik dunajskega mestnega šolskega sveta pa je čestital s sledečimi besedami: »Zelo sem vesel tega, da ste mogli otvoriti visokošolski dom koroških Slovencev na Dunaju. Vse možnosti, ki jih nudi država kaki manjšini, pomenijo zbolj-

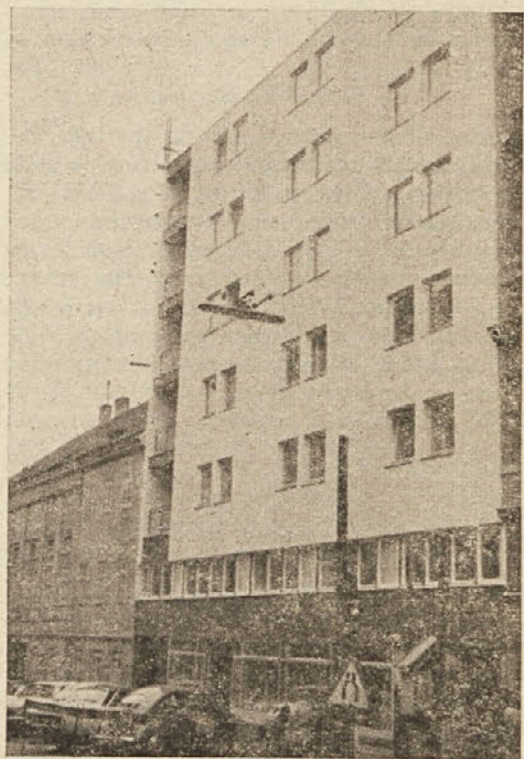
Zvečer istega dne, 18. novembra, je imel pevski zbor »Tone Tomšič« glavni koncert v slavnostni dvorani dunajske univerze, potem ko je rektor dunajske univerze izrekel gostom prirčno dobrodošlico. Koncert je bil velik uspeh in izbrano ter številno občinstvo je s pozornostjo in navdušenjem spremljalo vsako pesem.

Po koncertu je »Österreichische Hochschülerschaft« povabila člane pevskega zbora iz Ljubljane na večerjo. Drugi dan so imeli predstavniki dunajskih in ljubljanskih študentov razgovore za nadaljnje medsebojne kulturne stike. Potem so si ogledali gostje iz Ljubljane Dunaj in končali svoj program z družabnim večerom z našimi študenti na Dunaju ter s predstavniki udruženja »Österreichische Hochschülerschaft«. Že isti večer je avstrijska televizija predstavila akademski pevski zbor, ki je zapel Prešernovo »Žive naj vsi narode«.

Blagoslovitev kapele in doma

V ponedeljek, dne 21. novembra 1966, je obiskal visokošolski dom na Dunaju škof krške škofije, prevzvišeni g. nadpastir dr. Josef Köstner. Ob tej priliki so se zbrali naši visokošolci v hišni kapeli, ki jo je celovski škof blagoslovil. Za uvod so zapeli študentje Marijino pesem, nato je sledila blagoslovitev kapele s tabernakljem ter hiše. Prevzvišeni g. nadpastir je nagovoril ob tej slovesnosti navzoče v slovenskem in nemškem jeziku, nato pa so sledile pete litanije ob asistenci g. kanonika Aleša Zechnerja ter rektorja visokošolskega doma, patra Ivana Tomažiča.

Nadvse svečan je bil trenutek, ko je pri-

„Korotan“ — dom za Korošce v srcu Dunaja.

nesel pater Tomažič v kapelo Najsvetejše ter prižgal večno luč.

Blagoslovitve »Korotana« se je udeležil tudi predsednik Mohorjeve družbe, g. dekan Filip Millionig. S srečanjem v domačem krogu so zaključili to lepo slovesnost. V tej zvezi naj omenimo, da je daroval škof dr. Köstner ob tej priliki za kritje stroškov doma znaten prispevek.

Koroška - evropska posebnost

»Obstoj narodnih manjšin je za Avstrijo obogatitev in jamstvo za učinkovitost njenega izžarevanja... Zato velja vztrajno gojiti in razvijati misel o skupnosti in sodelovanju med narodi. Avstrija mora v tem pogledu storiti tako rekoč več kot zmore. Država, ki ni več, kot je, je manj, kot je.« Te besede je spregovoril avstrijski kancler dr. Josef Klaus dne 15. novembra 1966, ko je uradno odprl visokošolski dom »Korotan« na Dunaju. Kancler Klaus je dejal:

»Najprej bi vam rad izrazil prijateljske in odkritosrčne čestitke. Čestitati moram graditeljem tega doma, še bolj pa čestitam, onim, ki stanujejo danes in bodočim rodovom, ki bodo stanovali tu. Študentovski dom je nekaj, kar ne oblikuje le skupnosti, temveč krpi tudi posameznika v njej. Zato bi tudi želel, da bi duh te hiše prešel duha skupnosti drug za drugega in drug k drugemu.

Toda rad bi vam izrekel čestitke tudi še v trojni funkciji. Najprej kot nekdanji študent dunajske univerze. Pred 37 leti sem tukaj, tako kot danes vi mladi in polni upov, začelnate akademsko pot, prispel iz zgornje Ziljske doline na Dunaj, in sem, lahko bi rekel, napravil med študentovskimi domovi na Dunaju življenjsko pot. V Sensengasse, kjer nas je stanovalo 29 študentov v ogromni dvorani bivše vojaške bolnice, kjer so bila okna 3 metre zgoraj, sem začel, nato sem se preselil v Porzellangasse v IX. okraju, dalje sem šel stanovat v I. okraj v Habsburgergasse — nima nič opraviti s Habsburžani — končno pa sem šel v Pfeilgasse — tudi nima nič z eno ali tremi puščicami opraviti — temveč je bil to takrat najmodernejši študentovski dom, kot je danes vaš, najudobnejši in najprijetnejši, kar se vobče more nuditi kakemu študentu na Dunaju. Iz tega lahko razberete, da sem iz srca rad zraven, če na Dunaju za študente — v glavnem koroške študente, odpirajo študentovski dom.

Hkrati bi vam rad povedal kot Koro-

ščec in tudi menim, da imamo mi Korošci v vsej Avstriji, in še posebej tukaj v glav-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Poseben blesk je dajala otvoritvi »Korotana« prisotnost kanclerja Klause.

Politični teden

POLITIČNI POGOVORI MED PODGORNIM IN AVSTRIJSKIMI DRŽAVNIKI

Ob državnem obisku sovjetskega predsednika Nikolaja Podgornega so bili v torek, 15. novembra, na Dunaju važni politični pogovori med obema soudeležence, ki so potekali v stvarnem in prijateljskem ozračju.

V ospredju je bilo vprašanje Evropske gospodarske skupnosti (EWG=EGS). Zvezni predsednik Jonas je te politične pogovore označil kot »najvažnejše med Avstrijo in Sovjetsko zvezo po podpisu državne pogodbe (1955)«.

Zvezni kancler dr. Klaus je v okviru svojih več kot enournih izvajanj potrdil avstrijsko zunanjo politiko, hkrati pa je dejal, da je Avstrija prisiljena skleniti posebne vrste pogodbo z Evropsko gospodarsko skupnostjo, da bi na ta način lahko zavarovala svoj izvoz in svoje gospodarstvo.

Govor dr. Klause

Dr. Klaus je poudaril, da Avstrija natančno upošteva nevtralnost. Orisal je dalje avstrijsko delovanje na mednarodni ravni, avstrijsko prizadevanje za ohranitev miru v svetu in do njenih sosedov. Kancler je obširno govoril o zaslugah Sovjetske zveze za neodvisno Avstrijo in je v zvezi s tem poudaril, da je Avstrija zmerom pripravljena upoštevati upravičene mednarodne interese Sovjetske zveze kot velesile, prav tako kot je tudi Sovjetska zveza zmerom priznavala življenjske interese Avstrije. Prizadevanje za ohranitev in okrepitev prijateljskih in trajnih odnosov s Sovjetsko zvezo zavzema v seznamu prednostnih zunanjepolitičnih vprašanj Avstrije najvidnejše mesto, je med drugim dejal zvezni kancler.

Z ozirom na vprašanje avstrijskega približevanja Evropski gospodarski skupnosti je zvezni kancler ugotovil, da pomeni avstrijski poskus povezave z Evropsko gospodarsko skupnostjo izjemen primer, ki ga ni mogoče uveljaviti pri nobeni drugi državi, pri čemer bi ostala nezavisnost in nevtralnost Avstrije zagotovljena. Avstrija ne bo v Bruslju ničesar podpisala, kar ne bi bilo v soglasju s tema dvema načeloma. Sicer pa bo moral zadnjo besedo o pogodbi izreči tako šele avstrijski državni zbor.

Že avstrijski obrambni minister dr. Georg Prader se je vrnil z nedavnega obiska v Sovjetski zvezi s prepričanjem, da želi leta v svoji evropski politiki okrepiti vlogo nevtralnih držav. To pa bi lahko sklepali tudi po govoru Podgornega, ki ga je imel takoj za zveznim kanclerjem dr. Klausom.

Nikolaj Podgorni je govoril predvsem o širokih možnostih, ki jih daje Avstriji status (pravni položaj) nevtralne države. Podgorni je na primer med drugim še posebej poudaril, da pomeni avstrijska nevtralna politika zanesljivo in zdravo podlago za nadaljnjo krepitev njenega mednarodnega ugleda kot nevtralne suverene (neodvisne) države in da bo Avstrija ob takšni politiki zmerom deležna podpore Sovjetske zveze. Nikolaj Podgorni je še poudaril, da Sovjetska zveza trdno vztraja pri politiki koeksistence (ustvarjalno sodelovanje dveh držav z različnim družbenim redom).

Stališče sovjetskega državnega predsednika

V nadaljevanju svojega govora je sovjetski državni predsednik prešel na vprašanje pristopa Avstrije k Evropski gospodarski skupnosti.

Podgorni je v glavnem ponovil že znane pomisleke Moskve proti pridružitvi Avstrije k Evropski gospodarski skupnosti, čeprav mnogo bolj podrobno in stvarno kot doslej, hkrati pa je pokazal mnogo razumevanja do gospodarskega položaja Avstrije. Dr. Klaus je v začetku pogovorov sicer poudaril, da prihaja za Avstrijo v poštev samo takšna pogodba z Evropsko gospodarsko skupnostjo, ki ne bi ogrožala tistih avstrijskih dolžnosti, ki izvirajo iz delovne pogodbe in statuta nevtralne države, vendar pa je Podgorni vztrajal pri stališču, da bi bil pristop Avstrije k trgu šestorice v nasprotju z avstrijsko neodvisnostjo, mirovno pogodbo in obveznostmi Avstrije kot nevtralne države, posebno še, ker bi se Avstrija v tem primeru kmalu znašla v rokah zahodnonemških monopolov. Pri utemeljevanju tega svojega stališča se je Podgorni skliceval predvsem na četrto točko mirovne pogodbe, ki izrecno prepoveduje kakršnokoli politično ali gospodarsko združeva-

nje med Avstrijo in Zvezno republiko Nemčijo. Pač pa je Podgorni nakazal možnost reševanja carinskih problemov med Avstrijo in evropskim skupnim trgom s pomočjo navadnih trgovinskih pogodb.

V nadaljevanju svojega govora je Podgorni še posebno pohvalil nevtralnost Avstrije, predvsem znotraj Organizacije združenih narodov.

Potem je predsednik Vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze Nikolaj Podgorni predložil svoje stališče do evropske varnosti. Iz njegovih izjav je bilo razbrati, da je varnost Evrope v očeh Sovjetske zveze identična (istovetna) z nemškim vprašanjem.

Varnost pa bi bila zagotovljena le s priznanjem resničnosti. In ta resničnost je v obstoju dveh nemških držav. Nobena od obeh držav ni edino pravna naslednica nemškega Reicha.

Podgorni je nato naglasil, da mir in varnost v Evropi zahtevata, da bi se ne smelo dovoliti, če bi kdo hotel spreminjati dosedanje meje v Evropi.

Končno je predsednik Vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze Podgorni v svojem govoru prešel na probleme svetovne politike ter je ponovil že znane sovjetske zahteve, da bi morale Združene države Amerike ustaviti bombne napade na Severni Vietnam in odpoklicati svoje vojaške sile iz Južnega Vietnama. Šele tedaj bi bilo tudi možno doseči napredek svetovne razorožitve. Pri teh prizadevanjih za svetovni mir, pa bi mogle doprinesiti svoj dragoceni delež tudi nevtralne države, je menil Podgorni.

Razvoju avstrijsko-sovjetskih odnosov pripisujeta obe strani velik pomen. Tako so s sovjetske strani izrazili željo po povečanju in razširitvi trgovinskega prometa med obema deželama in so predlagali Avstriji kupovati več sovjetskega blaga.

PODGORNI NA ŠTAJERSKEM IN KOROŠKEM

Predsednik vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze Nikolaj Podgorni in ostali člani sovjetskega zastopstva so v spremstvu avstrijskega kanclerja dr. Klause in prometnega ministra dr. Weissa obiskali Štajersko in Koroško. Na Štajerskem so se najprej ustavili v Kapfenbergu in si ogledali tovarno Böhler & Koh.

Podjetje tudi že dalj časa vzdržuje tesne poslovne stike s Sovjetsko zvezo.

Iz Kapfenberga so se sovjetski gostje odpeljali s posebnim vlakom v Celovec. Na kolodvoru jih je pozdravil koroški deželni glavar Hans Sima s člani koroške deželne vlade, nato pa jim je priredil v prostorih deželne vlade krajši sprejem. Iz Celovca je Podgorni s spremstvom in v družbi kanclerja dr. Klause nadaljeval pot proti Badgasteinu, kjer so prenočili.

V Avstriji je vzbudil veliko pozornost govor Podgornega v Linzu, v katerem je govoril o plinovodu iz Sibirije v Italijo. Veliko presenečenje je vzbudila njegova izjava, da o gradnji tega plinovoda, o katerem so doslej v pristojnih krogih govorili predvsem kot o eni izmed možnosti, ni več nobenega dvoma. Podgorni je namreč dejal, da bodo progo plinovoda sprejemili, tako da bo potekala tudi po avstrijskem ozemlju. Omenil je tudi možnost, da bi jo podaljšali do Francije. Iz izjave Podgornega je moč razumeti, da bo gradnja plinovoda prinesla Avstriji poleg mož-

nosti oskrbe s sovjetskim plinom tudi druge gospodarske koristi.

PODGORNI ZOPET V MOSKVI

Podgorni, ki je v nedeljo zaključil svoj obisk v Salzburgu, se je v ponedeljek dopoldne odpeljal z letalom nazaj v Moskvo. Ob koncu obiska so na Dunaju izdali skupno uradno sporočilo, v katerem so naštetih problemi, s katerimi so se v teku osem-dnevnega uradnega obiska podrobno bavili. (Ta vprašanja so opisana zgoraj.)

PO VOLITVAH V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIKE

Po podatkih o volitvah polovice novih članov ameriškega kongresa, ki so jih objavili, je demokratska stranka dobila v predstavniškem domu 248, republikanska pa 290 mest.

V 35 državah, kjer volijo nove guvernerje, so demokrati zmagali v 11, republikanci pa v 22 okrožjih.

Demokrati so obdržali večino v kongresu, toda volitve so v celoti potrdile vzpon republikancev od poraza leta 1964 do danes. V vseh analizah v Združenih državah Amerike govorijo o takšni zmagi republikancev, ki presega celo najbolj optimistična pričakovanja. Republikanci so dobili novih 46 mandatov v predstavniškem domu in 3 v senatu. Demokrati so v predstavniškem domu sicer obdržali večino, vendar je njihov vpliv sedaj močno oslavljen. Prvič po daljšem času je zdaj ponovno možnost, da v raznih položajih ustanovijo koalicio republikancev in konservativnih demokratov. To je zdaj nov dejavnik, s katerim bo, po vseh znamenjih so-deč, treba računati.

Velike neprijetnosti so prinesle demokratom volitve za guvernerje. Republikanci so zmagali v petih največjih ameriških državah, in sicer v New Yorku, Pensilvaniji, Massachusettsu, Michiganu in Ohiju. Toda republikancem je pripadla zdaj tudi največja ameriška država Kalifornija, kjer je bivši filmski igralec Ronald Reagan, predstavnik Goldwaterjeve desne usmeritve v republikanski stranki, doživel pravcato zmagoslavje nad kandidatom Georgom Brownom, ki je skušal obdržati guvernerski položaj.

Takšen izid glasovanja v največjih državah odpira Amerikancem hkrati tudi velike možnosti za predsedniške volitve leta 1968. Analitiki domačih političnih razmer ugotavljajo, da se je na zadnjih volitvah v velikih ameriških državah uveljavila nova ekipa republikanskih kandidatov za predsedniške volitve. To ekipo sestavljajo sedaj guvernerji Kalifornije, Michigan in Illinois, in sicer Ronald Reagan, George Roney, Charles Percy in senator iz Oregona Marc Heyfield. Ugotavljajo, da je tudi republikanski voditelj Richard Nixon močno pridobil veljavo. Znamenje resnega vzpona republikanskih kandidatov se je pokazalo zlasti v velikih mestih, kot so New York, Boston, Detroit in druga. Močno se je okrepil republikanski položaj tudi med črnskim prebivalstvom in med ameriški Zidi, ki so sicer tradicionalen rezervoar glasov demokratske stranke.

Zmaga Rockefellerja v državi New York, ki je že tretjič ostal na položaju guvernerja, je prav tako eden najpomembnejših dogodkov. Skrajni napor, da bi v New Yorku, tej trdnjavi demokratov, prekinili osemletno vladavino republikanca Rockefellerja in privedli na krmilo države O'Connora, ne le da niso uspeli, ampak so doživeli pravi poraz.

Med sovjetskimi visokimi gosti, na čelu predsednik Vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze Nikolaj Podgorni (v sredini slike) in zastopniki avstrijske vlade z zveznim kanclerjem dr. Klausom (spredaj na levi) so bili v torek, 15. novembra, v uradu zveznega kanclerja v prisotnosti zveznega predsednika F. Jonasa (spredaj na desni) glavni politični pogovori.

SLOVENCIM doma in po svetu

Proslava 1400-letnice prihoda in naselitve Slovencev

Arheološko društvo Slovenije je imelo v ponedeljek, 7. novembra, letno skupščino v Narodnem muzeju v Ljubljani. Med drugim je bil na sporedu pogovor o precej obširnih pripravah za proslavo 1400-letnice prihoda in naselitve Slovencev v sedanji domovini.

Langobardski zgodovinar Pavel Diakon (živel je od približno 720 do približno 799) je namreč v svoji latinski Zgodovini (Historia Langobardorum) ohranil dragocen podatek, da so Langobardi, ko so se odselili v Italijo, prepustili ozemlje današnje Slovenije Obrom in Slovanom. Sporočen je celo dan tega dogodka — selitev se je začela na velikonočni ponedeljek, 2. aprila, leta 568. Zato predvideva Arheološko društvo Slovenije za leto 1968 obsežen znanstveni in kulturni program ob 1400-letnici zares zgodovinskega dogodka. Znanstveni del proslav je obsegal predvsem simpozij, (znanstveno posvetovanje), ki bo poskusil osvetliti dogodke v dobi prihoda in naselitve Slovencev.

Prof. Janez Vodopivec pri slovesnostih V Solunu

Zadnji teden v oktobru so bile v Solunu (Grčija) velike slovesnosti v zvezi s tisočstletnico misijonskega dela svetih bratov Cirila in Metoda med Slovani.

Proslave je pripravil solunski metropolit, ki je povabil vse pravoslavne Cerkve. Višek slovesnosti je bil zaključek s procesijo v čast solunskemu zavetniku sv. Demetriju, ki je trajala tri ure. Na čast svetih bratov Cirila in Metoda so naštudiral poseben oratorij, na solunski visoki šoli pa so predavali o sv. Cirilu in Metodu.

Grški kralj Konstantin je bil trikrat na svečanostih, v Solunu pa je odkril spominsko ploščo za tisočstletnico.

Pri slovesnostih je bila uradno zastopana tudi Sveta stolica s tremi opazovalci: p. Peter Duprey, podtajnik Tajništva za zedinjenje vseh kristjanov, naš slovenski rojak prof. dr. Janez Vodopivec, svetovalec Tajništva in pa p. Jožef Grill. Sv. oče je poslal posebno pozdravno pismo, kar je nov korak k zblizanju med grško pravoslavno in katoliško Cerkvijo.

Predstavniki slovanskih Cerkva so kaj hitro odkrili Slovence prof. dr. Janeza Vodopivca ter ga pozdravili s posebnim veseljem ter razumljivim zadovoljstvom. Naš slovenski rojak se je kmalu spoprijateljil s pravoslavnimi brati, katerim vsem je pri srcu edinost Kristusove Cerkve.

Rimski hotelir Levstik ujel tatu avtomobilov

V Rimu je lastnik hotela „Bled, Via S. Croce in Gerusalemme 40“, Slovenec Vinko Levstik.

Pretekli mesec pa se je naš rojak proslavil, kajti osebno je zasačil tatu, ki je kradel avtomobile na notranjem dvorišču hotela. Seveda je do tedaj trpel ugled in sloves slovanskega gostišča. Kaj storiti? Mož je bil iznajdljiv. Vztrajno je noč za nočjo opazoval, skrit ob okenski zavesi, da bi tako zasledil neznanega dolgoprsteža. Njegov trud je bil kmalu poplačan. V noči od 18. na 19. oktober pa je zasačil tatu, ki je hotel ukrasti enega izmed avtomobilov, ki so bili na dvorišču.

O tem dogodku je pisal tudi časopis „Il Tempo“ zraven pa dodaja, da živi Vinko Levstik že 20 let v Italiji, in da se mu še doslej ni posrečilo dobiti italijanskega državljanstva, čeravno je zanj večkrat zaprosil. Oblasti so mu samo obljubovale, a storile ničesar. Sedaj pa bo le šlo, pripominja „Il Tempo“, saj je uspešno pomagal italijanski policiji, da ji je prišel v roke prevežani zlikovec.

Slovenska nova maša v Rimu

Nedavno je v Rimu zapel novo mašo Aleksander Rajšp. (O tem dogodku je na kratko omenil že g. Karl Rojšek v svojem potopisu „Na grobovih sv. Petra in Pavla v Rimu, ki ga prinaša naš list v nadaljevanjih.)

Novomašnik Aleksander Rajšp je prvi Slovenec, ki je po vojni prišel iz domovine in v Rimu končal svoj študij. Svojo prvo službo božjo je imel v cerkvi generalne hiše frančiškanskega reda. K njegovemu slavu so prišli poleg očeta, matere in številnih sorodnikov tudi mnogi verniki iz lavatinske škofije pod vodstvom mariborskega škofa dr. Maksimilijana Držičnika. Ob tej priložnosti je imel škof tudi govor, v katerem je omenil pomen Germanika in Gregorijane, kjer je novomašnik študiral. Iz teh zavodov so izšli številni ugledni duhovniki, škofje in kardinali. Tu so študirali Slovenci: brata Ušeničnika, dr. Opeka, dr. Lukman, sedanji škof dr. Držičnik.

Naslednji dan je bila vsa slovenska romarska skupina s škofom in novomašnikom, katerim so se pridružili tudi rimski Slovenci, na uradnem sprejemu pri sv. očetu, ki je slovensko skupino posebej pozdravil.

Bleščeči koncert Slovenske filharmonije

V ponedeljek, 7. novembra, je nastopila v Domu glasbe v Celovcu Slovenska filharmonija. To je bilo hkrati gostovanje v okviru kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo. Z gojitvijo takih tesnih stikov obeh dežel se tako krepijo prijateljski sosedski odnosi: vse pohvale vredno in prav gotovo tudi plodno delo, ki služi medsebojnemu spoznavanju in spoštovanju.

Bil je to v zadnjem času že tretji vrhunski glasbeni ansambel iz sosednje Slovenije. Pred dobrim mesecem je koncertiral Orkester radiotelevizije Ljubljana, 6. novembra smo imeli koroški Slovenci v svoji sredi odlični mešani akademski pevski zbor »Tone Tomšič« in pred 12 dnevi elitni simfonični ansambel. In prav s tem koncertom je orkester Slovenske filharmonije potrdil velik sloves in s tem pokazal ljubiteljem simfonične glasbe, da imamo Slovenci zares razvito glasbeno kulturo, s katero se lahko upravičeno ponajamo v svetu.

Kot prvo smo slišali »Partito za veliki orkester«, delo slovenskega komponista, dirigenta Slovenske filharmonije Boga Leskoviča. Čeprav je Lesković glasbenik sedanjosti, ga kljub temu lahko prištevamo po njegovem zrelem, samo njemu svojstvenem muzikalnem stilu v krog zmerne modernosti. »Partito za veliki orkester« je zložil leta 1943. Stvaritev poseže v čas plesnih

pa je prišel umetnik še bolj do veljave, se ima le-ta zahvaliti svojemu dirigentu, ki je orkester pri izvajanjem delu številčno zmanjšal in tako postavil v ospredje komponista in solista.

Po odmoru je sledila »Simfonija v d-molu«, Césarja Francka. Edina simfonija velikega francosko-belgijskega skladatelja je danes eno največ igranih del te vrste. Kaj opravičuje popularnost te skladbe, ki jo je ustvaril skladatelj, ki pravzaprav ni bil prvenstveno simfonik, marveč se je gibal in udeleževal v svetu, ki je od koncertnega življenja dokaj vstran?

César-Auguste Franck je bil rojen 10. decembra 1822 († 1890) v belgijskem mestu Liège v stari in spoštovani družini. Mladi Cesar je obiskoval glasbene šole, kasneje pa konservatorij, kjer je kmalu dosegel nagrade. Zgodaj je že nastopal kot pianist. Leta 1833 je šel v Pariz v šolo k takrat najznamenitejšemu kontrapunktu Reichi, Čehu po rodu, ki je Cesarju dal osnovo kompozicijskega znanja. Od tega študija je obdržal tudi mnoge značilne tehnične prijeme, tako da lahko rečemo, da je bil Reicha Franckov prvi in odločujoči učitelj.

Prvo večje delo je ustvaril šele v petdesetih letih življenja (Rédemption, 1872), najpomembnejše skladbe pa celo v šestem deceniju. V vrsto kasnih Franckovih del sodi tudi »Simfonija v d-molu«. Ustvarjal jo je dve leti (1886–1888). Za zglede si je vzel Beethovno 9. simfonijo, vsaj glede razmerja med posameznimi stavki. V ostalem je stal trdno na lastnih nogah nekega svojstvenega etičnega in estetskega principa. Zanj je morala biti vsaka večja skladba enota, ki ima svoje stavke povezane s posebnimi veznimi motivi. Tako mora biti motivika simfonije v zadnjem stavku v bistvu ponovitev iz prejšnjih. Ta cikličnost mnogo pripomore k enovitosti celotne gradnje, seveda pa izzove tudi nekaj enoličnosti, ki so se je klasični vestno izogibali. Simfonija v d-molu je grajena dosledno po tem načelu.

Smiselno je struktura vsega dela povsem jasna in logična. Nikjer ni motivov, ki ne bi bili že v začetku trdno postavljeni, fantazija je usmerjena in prilagojena gradnji. V formalnem oziru je simfonija kar se da

jasna in nedvoumna. V tej preprostosti pa je eden glavnih vzrokov njene priljubljenosti. Ker je vsako umetničenje pregnano, postane formalno kristalno jasna in vsakomur dostopna.

Toda priljubljenost Franckove simfonije ne sloni le na njeni preprosti gradnji, kar še danes pritegne vsakega poslušalca, je njena vsebina. Tu najdemo odsev svojih lastnih čustev, kajti vsebina je sicer preprosta, naivna, a vendarle vzvišena, polna idejnosti in povsem nemotena od vsakdanjosti. Čutiti je, da je zrasla na skritih, nikomur dostopnih tleh bogate, plemenite in čiste notranjosti, ki jo je avtor skrbno varoval pred zunanjimi vplivi. Ker večina resnih ljudi živi podobno življenje in varuje svoja najgloblja čustva v sebi ter jih ne postavlja javno na ogled, vzbudi Franckova glasba v njih enak odmev. To se bo zmerom dogajalo, čeravno bo glasbena teorija po pravici trdila, da je prav ta simfonija zaradi ritmične revnosti nekoliko monotona, brezbarvna ter zaradi svoje skoraj pedantne oblikovne enakomernosti enolična (štirikratni odstavki se brez motnje nizajo venomer drug za drugim).

V tej simfoniji sta dirigent in njegov orkester ponovno pokazala sijajno stopnjevanje svojega znanja. Da bi se dirigent še bolj vživel v Franckovo stvaritev, je vodil orkester na pamet. Orkester je odgovarjal na vse njegovo sugestivno vodenje od najintimnejšega pianissima pa do bučnega fortissima s tako natančnostjo in notranjim doživljem, da je občinstvo, ko so utihnili zadnji akordi simfonije, kot prikovano obsedelo na svojih sedežih in dalo duška nad krasno uspehim glasbenim večerom z grogovitim ploskanjem, tako da je moral orkester dodati še Borodinove Polovske ples in še nekaj stavkov iz Tajčevičevih Balkanskih plesov v Leskovičevi instrumentaciji.

Koncert Slovenske filharmonije, za katerega je vladalo med koroškim občinstvom izredno zanimanje, je tokrat napolnilo dvorano, kar je ponoven dokaz, da kvaliteta nekega glasbenega ansambla vselej polni avditorije.

B. L.

Pravočasno bodi izbrano, kar bo za Božič darovano!

KOROŠCI — kupujte vedno le v domačih trgovinah!

oblik stare instrumentalne suite: menuet, courante, bourrée in gigue, ter ji daje v melodičnem in harmoničnem oziru čisto novo lice z barvnim sijajem velikega romantičnega orkestra.

Kot vidimo je Leskovičovo delo v vsej svoji zamisli tesno povezano s starimi navadami baročne dobe, pomešano s sodobno instrumentalno glasbo. Izborno izdelana nasprotja med solistično vgrajenimi pihali (oboe) in trobili, potem pihal in dolgimi stavki godal (čeli), globoko občutena melodična harmonija ali originalna kmečka muzika s kontrabasi pa prav tja gor do svečano stopnjevanega plesa gigue, ki konča v mogočnem fugatu, dajejo Leskovičovi »Partiti...« izredno živahnost. In prav zavoljo tega je njegova stvaritev kot nalašč dostopna in razumljiva najširšemu krogu današnjega koncertnega glasbenega občinstva.

Izvedba je lahko prepričala, da je njegova kompozicija v resnici eden izmed najboljših, izpovedno najmočnejših avtorjevih dosežkov. Orkester je igral njegovo delo občuteno in z bogato frazeologijo v vseh stavih, zlasti še plemenito melodijo arije.

Sledil je »Koncert za oboo in orkester v C-duru« Josefa Haydna s solistom Dragom Golobom.

Instrumentalni koncerti Mozarta in Beethovna so deloma zasenčili koncertantne kompozicije Josefa Haydna. Vzrok je iskati v dejstvu, da so Haydna v koncertih veliko bolj na primer v simfonijah vezale dolžnosti njegove službe, saj se je moral ozirati na tehnično dozorelost solistov, za katere je komponiral in s katerimi je takoj izvajal nova dela. Seveda so njegovi koncerti vredni pozornosti; tako v mejnih allegrih in rondojih, kjer so teme polne haydnovske energije, optimizma in igrivosti, kot v počasnih kantabilnih stavih.

Tak je tudi »Koncert za oboo in orkester v C-duru« ne glede na to, da vprašanje njegovega avtorstva še ni popolnoma rešeno. Vsekakor zasluži odlično mesto v osnovnem repertoarju vsakega oboista-koncertanta, saj lahko v solističnem partu zasledujemo razvoj stila, ki se odmika od baročne ornamentike in se kaže v enostavnih melodičnih obrih in v simetrični razvrstitvi glasbenih misli.

Haydnova stvaritev je bila brez dvoma višek koncerta, predvsem po zaslugi solista-oboista Draga Goloba, ki je briljiral na svojem instrumentu. Drago Golob je z nepogrešljivo tehniko in s prekipevajočim temperamentom nízal pasaže za pasažo in s tem dokazal, da ni le tehnično podkovan, temveč tudi umetnik najfinjših čustev, ki jih doživlja na svoji oboi. Njegova tehnična zmogljivost, dihalna tehnika, zraven pa še popolno obvladanje tonskega obsega dveh in pol oktav, je bilo mojstrsko. Da

POGOVOR OB 85. ROJSTNEM DNEVU:

Pablo Picasso: „Ali sem umetnik?“

Ko je pred kratkim slavil Pablo Picasso 85. rojstni dan, ga je obiskala na njegovem domu novinarka Liz Hiller. Prinašamo nekaj odlomkov iz njenega intervjuja.

Pablo Picasso, o katerem govori danes ves svet, ob svojem rojstvu leta 1881 v španski Malagi ni dal glasu od sebe. Vsi so mislili, da je otrok mrtev.

»Toda brat mojega očeta — zdravnik Salvador Ruiz — je kadil debelo cigaro in me je pihnil dim v lice. Grdo sem se nakremžil in prišel nato glasno vekati.«

Tako pripoveduje Picasso zgodbo svojega rojstva na svojem domu Notre-Dame de Vie v Mouginsu, odkoder je čudovit razgled na canneški zaliv in Sredozemsko morje.

Provansalsko hišo iz 18. stoletja z velikim parkom, prej last milijonarja pivovarja Guinnessa, je pred leti kupil Picasso. Ker ljubi velike prostore, je dal v zgradbi odstraniti več sten. V tem domu živi danes Picasso s svojo štirideset let mlajšo ženo Jacqueline, s katero se je poročil 1961. leta.

V predverju stoje iz njegove modre, rožnate in zelene dobe kipi in slike, ki predstavljajo večmilijonsko vrednost.

Na koncu kamina leže kavbojski klobuk, dar filmskega igralca Garyja Cooperja, andaluzijski slamnik, ki ga je tu pozabil Yul Brynner, pa tirolski klobuk. Le-tega si je Picasso posadil na glavo, se ogledal v zrcalu in vprašal: »Ali nisem čudovit?«

V sosednjem prostoru stoje in leže prav tako naplavine njegovega življenja. Na zofu ni mogoče sedeti, tam leže slike druga na drugi in povsod je dosti prahu. Picasso nima snažilke.

»Prah mi daje videz imenitnosti,« meni Picasso. Toda pozna vse in se takoj znajde sredi tega urejenega nereda.

»Usedite se tamle,« pravi obiskovalki in pokaže na gugalni stol. Če nato vidi, kako ji je popustila zanka na nogavici, se prisrčno nasmeje. »Stol je darilo moje ma-

tere iz leta 1926. Sam sem ga popravil z žico.«

Jacqueline, katere lepi profil je mojster uvekovečil, je prinesla čaj. »Picasso« — tako mu pravi — »slika vsepovsod. Ob tem času v kuhinji. Sedem slik je v njej naslikal. Prav velikih. In zdaj je tam vse polno.«

Picassove velike rjave oči, o katerih je Berthe Weill menila, da so kakor pištole, so se zasvetile. (Berthe Weill je bila leta 1900 prva, ki je kupila Picassove slike in odštela zanje deset frankov.) Umetniku so všeč paradoksi. Tako je vprašal: »Kaj menite, da je umetnik? Bedak, ki ima samo oči, če je slikar, samo ušesa, če je glasbenik, ali liro v srčni zaklopki, če je pesnik? Prav nasprotno je res. To je bitje s posebno budnostjo, ki sprejema vase pretresljive, strastne in prijetne dogodke velikega sveta in jih prilagodi svoji podobi.«

Picasso pravi, da mu je, ko je bil še mlad, umetnost toliko pomenila kakor drugim vera.

»Od časov kubizma sem zadovoljeval svoje kritike z navadnimi stvarmi, ki so se izenada porodile v moji glavi, in čim manj so me razumeli, tem bolj so me občudovali. Kolikor bolj me je to zabavalo, toliko prej sem postal slaven. A slava pomeni za umetnika: prodajo, srečo, bogastvo.«

Nekoliko je pomislil. »Danes sem, kakor veste, slaven in bogat. Toda kadar sem sam, čisto sam s seboj, si nimam poguma priznati, da sem umetnik v velikem in antičnem pomenu besede kakor Giotto, Tizian, Rembrandt ali Goya. Sem samo eden od tistih, ki je razumel svoj čas. Kolikor je bilo v mojih močeh, nisem pospeševal ošabnosti in poženja soljudi, ampak, nasprotno, poniževal. To je grenko spoznanje, ki bolj boli, kakor kaže zunanji videz, toda res je.«

Hiša pohištva

Kaltenhauser

Bleiburg Pliberk, Loibacher Straße

MOJI RAZSTAVNI PROSTORI VAM KAŽEJO

Ave spalnice Sleepy oblažinjeno pohištvo EWE vstavljene omare in kredence po cenah in ugodnih obrokkih.

BREZPLAČNA DOSTAVA IN DOBER STROKOVNI NASVET

Linz ima visoko šolo

Pretekli mesec so v Linzu slovesno odprli visoko šolo za socialne in gospodarske vede (Hochschule für Sozial- und Wirtschaftswissenschaften).

Nova visoka šola zavrača zamisel osamljenja znanosti in si postavlja za načelo tesno povezanost socialnih in gospodarskih ved z naravoslovnimi znanostmi. Dosežke naravoslovnih ved naj bi gospodarstveniki preverjali z gospodarskega stališča, medtem ko bi naj sociologi raziskovali njihov učinek na družbo, pravniki pa naj bi proučevali, kako se posledice teh dosežkov zrcalijo na državno in pravno življenje.

Univerza v Linzu ima dve fakulteti: socialno-gospodarsko in pravnoznanstveno fakulteto in tehnično-naravoslovno fakulteto. Socialno-gospodarska in pravnoznanstvena fakulteta je začela s predavanji že 17. oktobra, dočim bodo drugo odprli šele v zimskem semestru 1969-70.

Socialno-gospodarska in pravnoznanstvena fakulteta ima enajst znanstvenih zavodov: dva za sociologijo, za socialno filozofijo in splošno sociologijo, za narodno gospodarstvo in gospodarsko politiko, za mednarodni trg, za socialno vodstvo gospodarske organizacije (podjetja), za gospodarsko pravo, za delovno in socialno pravo, za zavarovalno in prometno pravo, za psihologijo in za statistiko in obdelavo podatkov.

Če pregledaš seznam predavanj te visoke šole, vidiš, da je učni program močno napreden in sodoben. Tako skuša šola prav s tem programom doseči, da se bodo na tem znanstvenem zavodu izobraževali visokokvalificirane moči, da bodo potem v življenju vsestransko ustrezale novim družbenim potrebam. Zanimivo je tudi povedati, da je ta univerza v Linzu doslej edina in prva visoka šola pri nas v Avstriji, ki ima stolico za statistiko in raziskovanje v gospodarskih organizacijah. Že uvodna predavanja obravnavajo tehniko raziskovalnega dela.

GLEDALIŠČE

PETEK, 25. novembra, ob 19.30: **Henrik IV.**, drama Luigijsa Pirandella. — **SOBOTA**, 26. novembra, ob 19.30: **Traviata**, opera Giuseppa Verdija (zadnjič). — **NEDELJA**, 27. novembra, ob 15. uri: **Don Pasquale**, komična opera Gaetana Donizettija, in zvečer ob 19.30: **Ein Flaschenreich für die Erde in Die Seilpenne** v Gledališču na poskusnem odru v dvorani za vaje. — **TOREK**, 29. novembra, ob 19.30: **Der berühmte 702** (Znameniti 702) drama A. Mirodana (čitanje tega dela). — **SREDA**, 30. novembra, ob 19.30: **Henrik IV.** — **ČETRTEK**, 1. decembra, ob 19.30: **Die Du Barry**, opereta Mällöckerja-Mackebena.

KOMORNI ODER

SOBOTA, 26. decembra, ob 19.30: **Spiel im Schloß** (Igra na gradu).

V nerazumljivi ravnodušnosti do nereda, ki ga obdaja, je Picasso kralj. Zanj pomenijo predmeti nekaj samo, če jih iztrga iz vsakdanjosti, če pred seboj ležečo škatico vžigalic kubistično prenese na platno, če se podredi njegovemu prizmatičnemu svetu. Tistemu svetu, polnemu žalosti in sprave z življenjem, polnemu eksplozij, zajezenega sovraštva, preobrazb in pošasti, ki jim Picasso vlada. To je svet, o katerem slavljani in slavni umetnik meni: »O go-spod, mogočen sem in osamljen.«

Maturanti (8. a) Slovenske gimnazije v Celovcu vabimo na veselo igro

NAMIŠLJENI ZDRAVNIK

(Hans Weigel),

ki bo v nedeljo, dne 27. novembra, ob treh (15. uri) popoldne pri Šoštarju v Globasnici.

Vsi prisrčno vabljeni

CELOVEC

Zdravnik o zakonu

Slovenska farna družina v Celovcu je imela pred kratkim priliko slišati predavanje zdravnika dr. Smolnika o zakonu.

Zdravnik dr. Smolnik ni na Koroškem nepoznana osebnost. Že širše plasti ljudstva ga občudujejo ne samo kot dobrega zdravnika kirurga, temveč tudi kot odličnega govornika. Naš rojak sodeluje v okviru Zveze družen pri seminarjih za zaročence. Pri poučnih sestankih, namenjenih mladini, ki se namerava poročiti, prikazuje strokovnjaki sociološke, medicinske in teološke oz. moralne probleme z ozirom na zakon. Kot zdravnik obdeluje dr. Smolnik medicinsko področje.

Slovenski farni družini, ki se je zbrala v Mohorjevi hiši, je govornik z jasno in prepričljivo besedo očrtal problematiko zakonskega življenja in svoja izvajanja okrepil še s slikami na platnu. Problem je zajel tako na široko in nazorno, da je vsak lahko sledil njegovim besedam, tako poročeni kot neporočeni.

Govornik je poudaril, da se mora zakon vedno zavedati, da sestoji človek iz telesa in duše. Kot se duša na tem svetu ne more postaviti duše, tudi časno ne, v kot. more postaviti duše, tudi časno ne, v kot. Že v naravi lahko dobimo dovolj primerov: kot se pri jabolku najprej pokaže poprek, potem se odpre cvet in šele kasneje razvije sad, pa še ta rabi precej časa, da

ABSOLVENTKE GOSPODINJSKIH ŠOL

Matere, žene, dekleta!

Vse prisrčno vabimo na naše vsakoletno srečanje, ki bo v nedeljo, dne 27. novembra 1966, v št. Rupertu pri Velikovu.

Letos bo to srečanje še posebno pomembno, ker poteka 70 let od ustanovitve šole in delovanja šolskih sester na tej šoli.

Začetek shoda bo ob dveh (14. uri) popoldne.

Na veselo svidenje!

O d b o r

dozori, je podobno tudi pri človeku. Dober in zdrav zakon predpostavlja zrelost na duši in na telesu. Zrelost telesa je razmeroma lahko ugotoviti, teže je to pri duši, ki dozori za zakon šele nekaj let za telesom. Na Dunaju imajo strokovnjaki nekako pravilo, da je fant zrelo za zakon šele pri 28. letih, dekle štiri do pet let prej.

Posebno poglavje je posvetil govornik urejevanju rojstev: tu je prav posebno poudaril funkcijo narave. Nakazal je tudi problem seksualne vzgoje otrok.

Namen tega članka pa ni podati vsebinskega govora. To mora vsak osebno doživeti. Te vrstice skušajo bolj poudariti nujnost poučnih in aktualnih predavanj. Če mladina ne dobi znanja, tudi znanja o urejevanju rojstev in o drugih seksualnih problemih, pri čistem viru, potem si ga poišče drugje.

Prav posebno pa je namen teh vrstic dati dr. Smolniku priznanje in zahvalo za pogum, da ta sicer aktualni, vendar kočljivi problem javno obdeluje in ga poda s tolikim spoštovanjem, da vsak slušatelj čuti in dojema, da tu govori v eni osebi zdravnik, katoličan in družinski oče.

Osmošolci (8. b) Slovenske gimnazije vabijo na

PRIREDITEV,

ki bo v nedeljo, 27. novembra, ob pol treh (14.30) v bogoslovju v Celovcu, Völkermarkter Str. 36.

Ob pol osmih (19.30) zvečer pa pri Schwarzelnu v Pliberku.

Na sporedu:

Tamburaši, fantovski zbor, popevke in še marsikaj veselega.

Prisrčno vabljeni!

Slovenska pesem na dunajski univerzi

Ob otvoritvi slovenskega visokošolskega doma »Korotan« se je mudil na Dunaju ljubljanski Akademski pevski zbor »Tone Tomšič«.

V petek, dne 18. novembra t. l., so imeli gostje iz Ljubljane pevski koncert v slavnostni dvorani dunajske univerze, ki ga je počastil s svojim obiskom c. g. rektor naše univerze univ. prof. dr. Karl Hörmann S. J. Akademski publika, ki je štela okoli 350 ljudi, je bila sestavljena docela mednarodno. Očividno so med inozemskimi visokošolci prevladali Indijci, ki so z navdušenjem poslušali slovenske narodne in umetne pesmi.

Kvaliteta ljubljanskega zbora? Skoraj me mika, da bi kritiziral njegovo petje, kajti spomnil sem se besede 1958 umrlega Amerikana G. J. Nathana, ki je dejal: »Kritika je umetnost, s katero si skuša kritik zagotoviti delež umetnikove slave.« Slava APZ »Tone Tomšič« pa se je le utr-

na je ena, nam vsem dodeljena...«! Pevskemu koncertu je sledila večerja in družabni večer v menzi Novega inštituta.

V soboto popoldne so se nato v domačem ozračju sestali zastopniki ljubljanskih in dunajskih študentov in temeljito razpravljali o možnostih nadaljnega kulturnega sodelovanja. Dunajski študentje so sprejeli vabilo ljubljanskih kolegov, da obiščejo od 16. do 18. decembra t. l. Slovenijo. Popoldan je bil namenjen snemanju na avstrijski televiziji in ogledu mesta.

Skupno z avstrijskimi gostitelji so ljubljanci obiskali znamenito Plečnikovo cerkev, zoološki vrt »Schönbrunn«, vojno zgodovinski muzej, Prater in Kahlenberg ter zaključili prvo uradno srečanje študentov omenjenih univerz na prijateljskem družabnem večeru v Grinzingu.

Slovo je dokazalo, da za ljubljanske in dunajske študente pravzaprav ni več slovesa.

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA

Slovensko gledališče v Trstu gostuje na praznik, v četrtek, dne 8. decembra 1966 ob 14.30 (pol treh popoldne) v Mestnem gledališču v Celovcu.

DVE PASIJONSKI IGRI

KMEČKI REKVIJEM in VINSKA ŽALOSTNA Z ALELUJO

Po motivih slovenske ljudske pesmi napisal Mirko Mahnič.

Režija: Mirko Mahnič

Scena: Viktor Molka

Kostumi: Alenka Bartolova

Glasba: Marjan Vodopivec

Vstopnice po: 40.—, 30.—, 20.— in 10.— šilingov dobite v pisarni Krščanske kulturne zveze v Mohorjevi, trgovini, župnijskih uradih in pri naših podeželskih društvih.

KAPLA OB DRAVI

(Predavanje, smrti, nova mrtvašnica)

V nedeljo, dne 13. novembra, nas je spet obiskal povsod priljubljeni gospod Vinko Zalete. Kazal nam je slike s svojega potovanja po Poljski in Češkoslovaški. Radi smo se odzvali njegovemu povabilu, saj imamo še dobre vtise izpred let, ko nam je pokazal večno mesto Rim. Tudi sedaj smo bili čez vse to, kar smo videli in slišali naravnost presenečeni. Najbolj zanimivo pa je bilo, kar smo videli o čenstohovski Marijini božji poti na Veliko Gospojnico letos. Pokazali so nam tudi nekaj nabožnih slik iz življenja Poljske in Češkoslovaške.

Trnjeva pot patra Maksa Kolbe, nam je pa prisilila solze v oči. Ker le nismo hoteli domov, nam je moral pokazati še nekaj slik iz domačega kraja. Večerni mrak je s svojim pajčolanom zajemal s prvim snegom pobeljeno Zingarico, ko smo odhajali na svoje domove, v mislih pa smo romali z gospodom Zaletom po lepih krajih, ki smo jih videli, in med vernim ljudstvom onkraj železne zaves.

Zahvalimo se gospodu Vinku za ta njegov obisk, in če bo imel spet kaj novega v popotni torbi, naj ne pozabi na nas.

Dne 6. novembra smo pokopali Ignaca Sereiniga, pd. Hramcovega Nužija. Živel je tiho in mirno, nikomur ni storil kaj zalega. Ni bil oženjen, živel je pri svoji sestri, zadnja leta pa pri snahi Ani.

Dne 28. julija smo pa nesli k zadnjemu počitku sedemdeset let staro Ledrarjevo mater Marijo Slemic. Zadel jo je možganska kap. Bila je verna žena in dobra mati, v cerkvi je s svojim mehkim glasom rada pomagala peti.

Bog daj obema srečno večnost.

Imamo lepo popravljeno pokopališče in nad vse lepo cerkev, na katero smo zelo ponosni. Tujci so naravnost očarani, ko vidijo nje notranjost. Vse to in še več so zasluge domačega gospoda Kanaufa, ki se že

O B J A V A

V soboto, 10. decembra 1966, se konča na Državni gimnaziji za Slovence prvo tromesečje.

Ob 10. uri popoldne bo v Domu glasbe (Konzerthaus) v Modri dvorani občni zbor Združenja staršev in popoldne na šoli »Dan staršev« od 13. do 16. ure.

Ravnateljstvo

IGRE KRŠČANSKE KULTURNE ZVEZE

Krščanska kulturna zveza naznanja, da ima za Miklavža in za božič naslednje igre razmnožene, ki se lahko tudi kupijo.

ZA MIKLAVŽA:

1. Biserna kanglica, prizorček za Miklavža.
2. Miklavžev, uvodna mladinska igrice pred obdaritvijo otrok.
3. Miklavžev večer, igra v dveh dejanjih.
4. Parkljev koš, igra za Miklavža.
5. Miklavževi angelčki, prizorček za Miklavža.

ZA BOŽIČ:

1. Pastirski pred nebeškimi vrati, božični prizorček z rajanjem.
2. Sveti trije kralji, otroški prizorček.
3. Sveta noč, božična igrice s petjem v dveh slikah.
4. Petrkove poslednje sanje, božična povest v štirih slikah.
5. Henrik gobavi vitez, božični misterij.
6. Slava Bogu na višavah, igra v enem dejanju.
7. Pastirci in kralji, božična igra s petjem v treh dejanjih.

leta trudi s tem napornim delom. Sedaj se zida tudi še nova mrtvašnica (Leichenhalle), ki je že v surovem stanju in bo v vigredu prihodnjega leta dogotovljena. Stoji na lepem kraju blizu župnišča. Kakor za vsako cerkveno zadevo so tudi o tej novi mrtvašnici farani različnih misli, nekateri so za njo, večina pa ne. No, se bo pa tudi ta reč s časom podelila v splošno zadovoljstvo.

BILČOVŠ, ŽELUČE

(† Ana Martič)

V Želučah je 10. novembra umrla blaga gospa Ana Martič. Njena življenjska pot je bila polna trpljenja. Rojena je bila leta 1892 in se je poročila z Valentinom Martičem, ki ji je že 1954 umrl. Bila je prijazna in pred boleznijo vodila z veliko ljubeznijo gospodinjstvo v Robarjevi hiši v Želučah. Rada je prebirala slovenske knjige in časopise. Pa jo je z njenim možem zadela huda nesreča.

Ker je bila zavedna Slovenka, je bila z možem v jeseni leta 1942 izseljena. Morala sta z možem zapustiti svojo zgradbo urejeno hišo, vse prepuštili tujim ljudem, ki so vse njeno imetje zgrabili in odnesli. Nesla je s seboj že kal bolezni, ki je potem v Nemčiji postala hujša, da je morala tudi tam obiskati bolnico. Vse težave je voljno prenašala, dokler ni minil čas pregnanstva. Že zelo bolna se je vrnila s svojim možem v domači kraj 1945. leta, našla pa je prazno hišo, a vseeno je bila srečna, da je mogla biti spet med svojimi dragimi. Nekaj let prej sta si z možem sezidala lepo hišico v Bilčovsu z namenom, da bi imela bliže v cerkev. Pa niti enkrat ni mogla od tam iti v cerkev v Bilčovs, ker jo je bolezen trdno vezala na postelj. Tako je trpela celih 25 let, da jo ni končno smrt rešila tega trpljenja.

Dne 12. novembra je bil njen pogreb. Ta dan je zapadel sneg. Gospod novomašnik Valentin Kapus je vodil pogreb v Bilčovs, kjer je legla v grob svojega moža. Veliko ljudi jo je kljub slabemu vrenemu spremljalo na zadnji poti. V njeni dolgi in mučni bolezni sta ji nesebično pomagala mladi posestnik Gregij in njegova žena Antonija, kar jima naj bo v veliko čast in zahvalo.

Naj počiva v božjem miru!

PEČI in štedilnike

znamke Tirolia v najboljši kvaliteti in največji izbiri!

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA

BRATJE RUTAR & Co.

DOBRLA VES — EBERNDORF
A 9141 Tel 04236-281

KARL ROJŠEK:

Na grobovih sv. Petra in Pavla v Rimu

(4. nadaljevanje)

Na vrhu je v kupoli galerija toda, že gledaš od tam dol na glavni oltar, ki stoji pod kupolo in na ljudi okrog njega, se ti zdijo kot pritlikavci. Krasen je tudi razgled z vrha zunanje galerije na mesto Rim, na vatikanske vrtove, katerih gredice s cveticami predstavljajo različne grbe in drugo. Če je lepo jasno, pa vidiš v daljavi tudi Apeninsko gorovje.

Nazaj grede sem štel stopnice, ki jih je od vrha do cerkvene strehe 347 ali po dolžini 94 metrov, torej samo dve manj, kot pri milanski stolnici od vrha do tal. V srednji ladji na nekem stebri je kip sv. Petra, sedečega na prestolu iz brona. Ta kip je ulit iz spomenika najvišjega poganskega malika Jupitra, katerega so častili Rimljani v templju na bližnjem kapitolskem hribu. Ker je sv. Peter premagal s križem poganstvo, mu mora sedaj v spomin na zmago biti prvi malik za spomenik. Ta kip je torej že od nekdaj v časti pri kristjanih.

Zanimivo, kaj ne? Toda še bolj zanimivo pa je, da mu romarji poljubljajo desno nogo, katera je že od samih poljubov dokaj zlizana. V desni ladji blizu svetih vrat, je slika sv. Petra, izdelana iz krasnega mozaika, v prvi kapeli pa oltar Zalostne Matere, na njem je velik kip Marije z mrtvim Jezusom v naročju, izdelan iz snežno bele marmorja. Ta kip je izdelal pred približno 500 leti najslavnejši krščanski mojster Michelangelo, katerega še do danes nihče prekosil. Marija je kot živa. Neizrekljiva bridkost in obenem vdanost v voljo božjo kaže njen obraz. Takšno delo napravi samo umetnik — kristjan.

Pri tem mi pride na misel anekdota, ki sem jo nekje ujel. Michelangelo in njegov tekmelec tudi sloveči mojster Raffaello, sta se takole po malem zmiraj ščipala.

Za tiskovni sklad so darovali:

Schellander Ana, Trabenče, 120.— S; neimenovani, Pliberk, 42.— S; Kreutz Marta, Blato/Pliberk, 30.— S.

Po 20.— S: Gomernik Terezija, Grabalja ves; Prunc Ana, Mokrije; Škof Mihael, Proboj; Wastl Ana, Lovanke; Č. g. Zergoi Florijan, Kazaze; Jurca Ana, Graz; Ogris Andrej, Šmarjeta v Rožu; Janez Lesjak, Podgora pri Globasnici; Č. g. Nadrag, Škofiče; Klemenž Valentin, Diča ves; Jelen Janez, Dobrla ves; Simonitsch Marija, Mlinčec; Keber Anton, Tinje; Obiltschnig Agnes, Šmarjeta v Rožu; Rudolf Safran, Brdo; Roš Ana, Železna Kapla; Lepuschitz Johan, Rožek.

Po 11.— S: Tomasch Franc, Kršna ves; Milavec Andrej, Pliberk.

Po 10.— S: Petrovnik Marija, Vogrčec; Kuster Apolonija, Žitara ves; Smolnik Jurij, Vinograd/Žitara ves; Hudobnik Štefan, Nonča ves; Švarc Roza, Spielfeld; Schwichorschitz Franc, Dunaj; Pacher Marija, Ričarja ves; Koren Štefan, Večna ves; Sturm Mihael, Žrelec.

Struger Marija, Bistrica v Rožu, 8.— S; Skutl Terezija, Podkraj, 5.— S. Rožman Ana, Globasnica, 5.— S.

Po poljskih in čeških cestah

(Popotni vtisi Č. g. Vinka Zaletela)

Marsikdo se čudi, da jaz sam potujem po svetu. Toda tako sem najbolj svobodem, da vidim, kar hočem, grem, kadar hočem in tako pridem v stik z ljudmi tistih krajev in tako najbolj spoznam razmere. Kdor potuje v skupini pri kakem potovalnem uradu, mora poslušati, gledati le to, kar vodnik hoče, se vozi od hotela do hotela, toda z domačini sploh ne pride v stik. Kdor seveda ne zna nobenega tujega jezika mora potovati v skupini. Toda na drugi strani je brez vsakih skrbi, ko je zanj vse preskrbljeno od A do Z.

Posebno imenitna »stoparja« sem sprejel v avto, ko sem prišel iz Češke v Zapadno Nemčijo. Bila sta dva švicarska bratadna fanta z velikimi nahrbtniki. Hotela sta potovati po Češki, pa so na meji zahtevali Čehi, da morata plačati za vsak dan bivanja 24 DM (zahodnonemških mark) (160 šilingov), zato sta obupala. Morda so Čehi zato zahtevali toliko, da dobijo nekaj deviz, saj taka »stoparja« vandrova itak ne bosta dala nič zaslužiti državi. Peljal sem jih

Michelangelo je bil zelo nadarjen umetnik, ki je s popolno lahkoto ustvarjal in bil bolj ponižen, medtem ko je bil Raffaello bolj častihlepen in je ustvarjal s trudom, živel pa je precej razkošno. Ko je Raffaello nekoč obiskal papeža, ga je spremljalo lepo število slikarjev, med tem ko je Michelangelo hodil sam. Pa mu je nekoč Raffaello dejal: »Vi hodite sami kot puščavnik.« »Vi pa hodite s takšnim spremstvom kot poveljnik,« mu je odvrnil Michelangelo.

Nastanek cerkve sv. Petra

Tla, na katerih stoji ta mogočna stavba so zanimiva. Tukaj je imel pobesneli cesar Neron svoje gledališče, tukaj je dal mnogo kristjanov pomoriti, nekatere so zažigali v živalske kože in jih potisnili med zveri, da so jih reveže raztrgale, druge so križali, tretje so ponoči s smolo polili in zažgali, da so v gledališču svetili namesto bakel. Tisti kristjani, ki so se na kakršen koli način rešili grozovite smrti, so ostanke teh mučnikov pobrali in kot dragocene relikvije poskrili v votlinah globoko pod zemljo. Te votline so zdaj krasne rakve pod cerkvijo. Tudi truplo sv. Petra, ki je bil križan na hribu »Janikulu« na drugi strani

Koroška - evropska posebnost

(Nadaljevanje s 1. strani)

nem zveznem mestu lepo in veliko nalogo. Dunaj se imenuje mednarodno središče, toda v enaki meri menim, je tudi naša dežela Koroška, rekel bi mednarodno stičišče, kar sem dejal že 8. maja 1965 ob priliki velikega slavlja državnega praznika koroških Slovencev.

Koroška je tista avstrijska dežela, da celo v vsej Evropi, kjer se srečujejo tri velike kulture: germanska, romanska in slovenska. Zaradi tega je menda nam Korošcem dano: kulturo, lepe stvari, pesmi in slikarstvo dojemati globlje, kar ima svoj vzrok v magičnem srečanju treh velikih evropskih kultur, kot prihaja to najbolj do izraza tam nekje ob Baškem jezeru, Maločah in Podklostru.

Avstrijska usoda sega daleč preko meja dežele. In to naj bi uresničili tukaj na Dunaju. Veliki avstrijski filozof je dejal: »Država, ki ni več, kot je, je manj, kot je.« V tem, kar nas v trenutku obdaja, moramo videti našo nalogo v prihodnosti. Potem, mislim, bomo, kar je koroškega in avstrijskega, pravilno doumeli. Zato bi vam rad govoril končno kot zvezni kancler. Tudi v avstrijski vladi so trije ministri: minister za poljedelstvo, doma iz spodnjega dela Koroške, prometni minister in minister za podržavljenja podjetja pa prihaja iz osrčja Koroške, Celovca, in jaz sem doma iz zahodne Koroške. Torej je Koroška dobro zastopana. Tako sem prišel danes med vas, saj je zvezno ministrstvo bistveno pripomoglo s finančnimi sredstvi dograditev doma, kar potrjuje, da so vaše skrbi tudi naša skupna skrb. Če pa govorim o skupnih skrbih, ne bi rad

mesta, je sv. Marcellin prinesel sem in kot pastirja svojih zvestih ovčic zraven njih pokopal.

Cela vrsta Petrovih naslednikov je dobila tukaj svoj poslednji dom. Ko pa je prisvetila po 300-letnem preganjanju kristjanom zlata svoboda, je prvi krščanski cesar Konstantin postavil na vrhu teh grobov krasno cerkev in jo bogato obdaril. Tedanji papež sv. Silvester jo je posvetil sv. Petru. Imela je pet ladij in mnogo kupol, blestela je v zlatu in marmorju. V njej so slovesno kronali papeže, cesarje in kralje ter proglaševali svetnike. Toda s časom je začela cerkev propadati, stebrovje, ki je imelo grobove za podlago, ni moglo več vzdržati. Obnavljanje bi sicer nekoliko zavrla to razpadanje, toda slej ko prej bi se itak zrušilo. Tako je papež Julij II. sklenil to cerkev podreti, in na tem mestu zgraditi hišo božjo, ki bo prekašala vse na svetu. Načrt za ta božji hram je izdelal slavnij mojster one dobe Bramante. Seveda so ga poznejši mojstri še nekoliko spremenili. Leta 1506 je sam papež slovesno položil prvi kamen. Predno pa je bilo to delo dovršeno, je preteklo nič manj kot 120 let.

Misel zgraditi ogromno kupolo, pa je sprožil in izpeljal slavnij umetnik Michelangelo. Dne 18. novembra je papež Urban VIII. novo cerkev slovesno blagoslovil. Od takrat vsi katoličani s ponosom gledajo nanjo, in noben kraj jim ni dražji kot grob prvaka apostolov in drugih mučnikov.

ostal le pri študentovskem domu, temveč bi tozadevno navezal na besede g. dr. Inzka ter v tej zvezi poudaril, da mi je usoda slovenske narodnostne skupine na Koroškem prav tako pri srcu, kot hrvaške na Gradiščanskem ter ostalih drugojezičnih narodnih skupin, ki so vendar avstrijske narodnostne skupine.

Trudim se in bi rad kljub različnim drugim nalogam rešil ravno vprašanje, ki je še ostalo odprto in ki je zasidrano v državni pogodbi. Dati je treba manjšinam v Avstriji ono zakonito podlago, ki jim bo omogočila njih obstoj in razcvet. Zagotavljam vam, da sem z g. dr. Inzkom in z drugimi zastopniki koroških Slovencev v stalnem stiku. S to ugotovitvijo naj končam in s to željo odvarjam v srcu Dunaja dom »Korotan«. Reči pa moram še: »Nobena dežela ne bo postala s tem ubožnejša ali grša, ali razcepljenejša, če pospešuje mnogovrstnost njenih različnih narodnostnih skupin in jih vodi v srečnejšo in zadovoljnejšo prihodnost. Nasprotno sem mnenja, da je prav, ako avstrijska domovina tem zvestim, navdušenim domoljubom, naj si bodo slovenskega, hrvaškega, madžarskega ali češkega jezika, priklene na srce matere Avstrije. Tako bo naša domovina, naša skupna Avstrija, le bogatejša, lepša in hkrati tudi srečnejša. To želim vam in vsem, vaš zvezni kancler.

Avstrijska televizija

SOBOTA, 26. novembra: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za družino: Zimski plašč za otroke — 17.35 Naša lahko noč oddaja za otroke — 17.40 Zlata doba — 18.30 Kratka poročila — 18.40 Kaj vidimo novega? S Heinzom Conradsom — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 »Geronimo in roparji«. Glasba Franza Geigerja — 21.30 Večerna poročila in v žarometu »Sedem dni svetovnih dogodkov — 22.10 Naš nočni program: »Črno poveljstvo, film z divjega zapada.

NEDELJA, 27. novembra: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 11. leta dalje: Fury — 17.30 Mladinski svet — 17.55 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.00 Hardijeva knjižna polica — 18.30 Kaj lahko postanem — 19.00 Družina Leitner. Naše mesečno srečanje s televizijsko družino — 19.30 Aktualni športni pregled — 20.10 1. večerna poročila — 20.20 Prenos južnonemškega radia »Dobri človek iz Sezuan« (Der gute Mensch von Sezuan), Bertholda Brechta — 23.20 Kristjan v času — 23.30 2. večerna poročila.

PONEDELJEK, 28. novembra: 18.30 Kratka poročila — 18.35 Francosčina pri vas doma: Tečaj francoskega jezika — 19.00 Cerkev danes in jutri — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki s športom — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Enaindvajset. Quiz za vse — 21.00 Vesela prostodušnost; drugo nadaljevanje — 21.45 Dopust, dopust. Življenjsko vprašanje današnjega časa — 22.35 Čas v sliki — 22.55 Dovolite? Plesni tečaj z zakoncem Fern.

TOREK, 29. novembra: 18.30 Kratka poročila — 18.35 Tečaj angleškega jezika — 19.00 Razmišljanje

Im Dienste der Völkerverständigung

(Fortsetzung von Seite 1)

ein Hort der Freiheit, ein Stück Österreich.

Der Name »Korotan« — »Kärnten« aber soll an unser gemeinsames karantanisches Erbe, an eine hohe Zeit friedlicher Durchdringung erinnern, in der ein freier slowenischer Bauer in slowenischer Sprache — stellvertretend für sein Volk — den Herzog Karantaniens in seine Rechte einsetzte, an die Zeit, in der die Slowenen nördlich der Drau durch salzburgische Missionare bekehrt, den christlichen Glauben annahmen, in der die Grundlagen für eine Schicksalsgemeinschaft zweier Volksteile gelegt wurden, die durch das Band einer mehr als tausendjährigen Geschichte innigst verbunden, neuen Aufgaben im Dienste des gemeinsamen Vaterlandes Österreich, als integrierendem Bestandteil des Donaauraumes, entgegensehen. Die Jugend, die dieses Haus bewohnen und mit ihren Ideen erfüllen wird, bringt demnach alle Voraussetzungen im Sinne der allen Österreichern gestellten Aufgabe: helfend, beratend und verbindend im Herzen Europas zu wirken, mit.

Ich möchte meine Ausführungen jedoch nicht schließen, ohne dem lieben Herrgott dafür zu danken, daß er uns Pater Tomazič, den Initiator des neuerichteten Studentenheimes geschickt hat, dem in Wien gütige Herzen die Verwirklichung seines Lebenswerkes ermöglichen. Es sei mir deshalb auch im Namen des Rates der Kärntner Slowenen und der Hermagoras-Bruderschaft gestattet, Ihnen, lieber Pater Ivan, herzlichst zu danken, daß sie die besten Jahre ihres Lebens der Verwirklichung einer großen Idee geopfert haben. Unmögliches wurde von Ihnen angestrebt und nur deshalb erreicht, weil hinter der Idee ein unbeirrbarer Glaube an das Gelingen des Werkes stand. Mit großzügigen Spenden der Kärntner Slowenen und unserer slowenischen Brüder in der freien Welt wurden die Voraussetzungen für die Realisierung eines gigantischen und utopisch anmutenden Planes geschaffen. Daß die Universität Ljubljana einen Teil der Inneneinrichtung des Studentenheimes mit ermöglichte, erfüllt uns insofern mit Freude und Genugtuung, als wir in dieser Aufmerksamkeit den Beweis erblicken, daß das slowenische Volk die Bemühungen der Kärntner Slowenen hinsichtlich der Vertiefung gutnachbarlicher Beziehungen zwischen Österreich und Jugoslawien nicht nur anerkennt, sondern im harmonischen Zusammenwirken zwischen den Volksgruppen und österreichischer Stellen auch die Garantie für eine echt europäische Lösung des Minderheitenproblems in Österreich sieht.

Herzlichst gedankt sei demnach allen, die die Erbauung des Studentenheimes »Korotan« ermöglicht haben. Der Dank der slowenischen Jugend wird ihr voller Einsatz für ihr Volk, für Österreich und Europa sein.

prinaša obresti — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Obzorja, pojasnila, poizvedovanja, razgledi — 21.00 Prenos hessenskega radia: Samo eden bo živel (Nur einer wird leben); televizijska igra — 22.35 Čas v sliki — 22.55 Z našimi najboljšimi priporočili: Trije svetovni kritiki.

SREDA, 30. novembra: 10.00 Televizija v šoli: Može in sile: Hirohito (japonski cesar) — 11.00 Program za delavce: Kratka poročila — 11.03 Obzorja, pojasnila, poizvedovanja, razgledi — 11.50 Enaindvajset: Quiz za vse — 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Listamo po slikanici — 17.25 »Na robu črnega močvirja«,

(Dalje na 8. strani)

V dolgih zimskih večerih Vam bo najboljše razvedrilo TELEVIZIJSKI IN RADIJSKI APARAT

od domače tvrdke

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja, p. Dobrla ves

Zelo ugodni plačilni obroki!

ZA MLADINO IN PROSVETO

Mladina je rada odločna

Mladi ne ljubijo neodločnosti in omahovanja. Imajo tudi prav. Saj je njihovi dobi lastno, da je to doba oblikovanja samega sebe, ustvarjanje značaja. Podlaga značajnosti sta ravno odločnost in trdna volja.

Svojo odločnost in trdno voljo naj kaže mlad človek tako nasproti lastnim slabim nagonom kot nasproti zunanjim nasprotnikom.

Nasproti zunanjim nasprotnikom kaže odločnost in trdno voljo s tem, da brez strahu pred zasramovanjem in preganjanjem v vseh okoliščinah nastopaš proti delovanju nasprotnikov vere in naroda ter njihove namene ljudstvu neprestano razkrinkuješ.

Nasproti lastnim slabim nagonom kaže odločnost in trdno voljo s tem, da se ne umorno vadiš v samopremagovanju. To se pa dela tako: Svojim slabim strastem in nagonom se upiraj, kakor hitro se oglasi. Svoje misli in domišljijo odvrčaj od

umazanih in grešnih stvari! Za uspeh svoje borbe s slabimi nagoni moli! Ne vdajaj se lenobi, ki je mati vseh pregreh, ampak pridno delaj, uči se in se udeležuj raznih mladinskih aktivnosti. Potrebno je tudi, da se včasih odrečeš tudi sicer dovoljenim stvarim. To je vaja v samopremagovanju.

Najhujši sovražniki značajnosti, samopremagovanja in discipliniranosti so: lenoba, samovoljnost, trma in mehkužnost. Ali veš, kako se ta mehkužnost na mlademu človeku spozna? Spozna se po tem, da je tak človek preveč občutljiv, da je ves obrnjen vase. Vedno se čuti preziranega in preganjanega. Išče samohvalo. Zdaj je razposajeno vesel, zdaj zopet otožen in jokav. Kaže nezdravo sladkobnost in pretirano čustvenost. Svojo notranjost ob vsaki priliki razkriva. Ni mu za resne pogovore. Preveč išče samote. Nima smisla za disciplino. Skušna s trmo in nagajanjem ter podpihovanjem ovirati redno delo v družtvih.

Japonska dekleta iščejo fante

V treh izmed dvanajstih japonskih tednikov, ki priobčujejo samo fotografije z ženskinimi ponudbami, je maja meseca bila devetkrat objavljena slika sedemnajstletne učiteljice hčere Ije Tinitake iz Tokia. Na njen oglas je prišlo 187 pisem moških, ki so ji ponudili roko. Ija je izmed njih izbrala enajst gospodov, katere je potem povabila k materi na čaj, in zdaj se bo v kratkem odločila za enega izmed njih.

Ta primer kaže, kako so spremembe, katere je prinesel konec druge svetovne vojne, temeljito prevrgle stoletna japonska izročila tudi kar se tiče zakona. Še pred dvajsetimi leti bi bilo v tej deželi kaj takega nemogoče. Da je prišlo do tega, je krivo največ gospodarsko stanje, ki je na milijone mladih žensk odtrgalo od doma in jih vrglo v zgodnji boj za kruh.

Toda možnosti za dober kos kruha, namenjen ženski, so na Japonskem nične. Če gre v službo dekleta s 14 leti, bo njena plača znašala okoli 320 šilingov, pri osemnajstih letih 640 šilingov, pri 24-letnih 840 šilingov. Če ima akademsko izobrazbo in posebno srečo, bi utegnila priti po dolgih letih na 2400 šilingov.

Zaradi tega išče večina Japonk gospodarske rešitve v zakonu ter ubira vsa pota, da pride vanj. Dekleta začno pošiljati ženitne ponudbe v liste, ki se bavijo samo s posredovanjem, že pri dvanajstih, trinajstih letih, da si ustvarijo čimprej krog moških

znancev, v katerem si bodo poiskale moža, ko bodo stare 16 ali največ 18 let. Nobena potem tudi ne skriva, da se je poročila po oglasu.

Drugi, zelo priljubljen način je, iskati ženina v trgovini. Večja podjetja na Japonskem imajo posebne oddelke, kjer so nameščene samo neporočene prodajalke, seveda brez plače. Moškemu, ki bi hotel namesto blaga dobiti ženo, je treba pri blagajni samo vprašati po pravem oddelku, pa gre lahko izbirat.

M. J.

Ali že veste ...

... da je na svetu okoli 10.000 živali, ki se svetijo? Najbolj znane med njimi so kresnice, svetle ribe v globokem morju in svetleče se bakterije v gnilem lesu?

... da teče muha — v razmerju s svojo velikostjo — 35-krat hitreje kot človek?

... da lahko slon na uro preteče 20 milj? Ta tempo lako ohrani pol dneva?

... da je koža povodnega konja debela nad tri centimetre?

... da pikajo le samice komarjev? Samci ne pikajo.

... da prede afriški orjaški pajek tako močne pajčevine, da se vanje ujamejo tudi male ptice?

ter skoči v vodo. Je že opravil. Tudi meni je bil prihod gospoda Maddena nepričakovan — pa tega vendar ne bi pokazal nadutemu policaju z velikimi nogami. Toda gospodična Wendell naju ne sme predolgo čakati! Nekaj svojih reči imam še v kuhinji — takoj se vrnem!

»V kuhinji?« Madden je začel poželjivo vohati. »Koklja naj me brone, če nisem lačen ko volk. Nič čudnega ob hrani s konzervami v rudniški ječi!«

Nekam plašno se je namrnil Kitajec. »Kako je to žalostno! Žal se je dosedanji kuhar zopet lotil prejšnjega poklica! V petih minutah bom zopet tukaj, gospodična Wendell!«

Evelina Madden je ovila roke okrog očeta. »Le pogum, papa! Popeljem te v mesto in prenočiva v hotelu. Radi svoje rane moraš poklicati zdravnika. Saj je v Eldoradu kaka restavracija, gospod Eden?«

»Seveda je! Imenuje se kavarna 'Oaza'. Ondotne beefsteake vam iskreno priporočam!«

P. J. Madden je bil zopet stari. »Dobro, Evelina! Pokličite hotel in naročite nadstropje za naju! Gostilničar naj poskrbi, da nama večerjo prinese v sobo. Dva beefsteaka in vse, kar spada zraven! Najboljši zdravnik v mestu naj bo pripravljen, ko pridem. Poskrbi, da bom v Eldoradu dobil koga, ki bi mu narekoval. Mešetarju z zemljišči naroči, naj proda farmo. Nikdar več ne

Tista leta pred 1848

Poleg pesnika Prešerna smo imeli v tistih letih pred 1. 1848 še druge za našo književnost pomembne moze.

Ljubljancan Andrej Smole, iz bogate družine, ni bil me pesnik ne pisatelj. Je pa vneto zbiral narodno blago. Nekatere slovenske narodne pesmi je potem Prešeren prepesnil n. pr. od lepe Vide. Leta 1837 je prišel v Ljubljano kot politični interniranec poljski rodoljub Emil Korytko. Pod Prešernovim vplivom se je kmalu vživel v slovensko narodno miselnost in pričel vneto zbirati slovenske narodne pesmi, pripovedke, pravljice, uganke in vraže. Zanimal se je za naše narodne običaje. Po njegovi smrti je zagledala beli dan njegova zbirka z naslovom »Slovenske pesmi kranjskega naroda«.

Župnik iz Višnje gore na Dolenjskem, Janez Cigler (1792—1869) je znamenit zato, ker nam je poleg drugega literarnega delovanja napisal prvo slovensko povest z naslovom »Sreča v nesreči« (1836). Osnovna misel te povesti je krščanska resnica, da Bog vse dobro plačuje, hudo pa kaznuje. Ta povest je bila dolgo časa vzor poznejšim slovenskim pisateljem.

Stanko Vraz uvede »č, š, ž«

Narodno blago je zbiral tudi Stanko Fras iz Cerovca pri Ljutomeru. Je pa tudi sam pesnikoval in se podpisoval »Vraz«. Ker v Ljubljani ni uspel, da bi mu objavljali vse pesmi, se je pričel obračati v Zagreb. Pod vplivom Hrvata Ljudevita Gaja

je postal pristaš ilirskega pokreta. Gaj je namreč širil misel, ki jo je našel pri Slovaku Janu Kollarju: Slovani naj govore in pišejo le štiri jezike: ruskega, poljskega, češkega in ilirskega. Vsi južni Slovani naj bi govorili in pisali ilirsko. S tem pa se je Vraz zelo zameril Prešernu, ki mu je zato napisal posebno zbadljivo.

Ko je Ljudevit Gaj uvedel za Hrvate češki črkopis, so začeli imenovati ta način pisave »gajica«. Stanko Vraz jo je prevzel tudi za svojo knjigo »Narodne pesmi ilirske«, ki je izšla 1. 1839. Za Vrazom so jo prevzeli tudi drugi slovenski pisatelji in črkarska pravda se je končala.

Slomšek — učitelj, buditelj, svetnik

Tonče s Sloma pri Ponikvi na Štajerskem, Anton Martin Slomšek (1800—1862) je že kot bogoslovec svoje sošolce učil slovenščine in jih navduševal, naj odpirajo slovenske nedeljske šole in pišejo dobre slovenske knjige. Slovstveno je začel delovati s prevodi Schmidovih mladinskih povesti. Najznamenitejša njegova knjiga je Blaže ino Nežica v nedeljski šoli. Osnovni je tudi poučni letopis »Drobtinice«. Leta 1851 je dal pobudo za ustanovitev Mohorjeve družbe, ki je še danes najpomembnejša knjižna družba med nami.

S sodelovanjem profesorja Ahacila je 1. 1833 izdal »Pesme po Koroškem ino Štajerskem znane«, pesmarico z notami. Tudi sam je zložil veliko lepih pesmi, od katerih so nekatere ponarodele (n. pr. En hribček bom kupil, Eno rožco ljubim ...).

ZA NAŠE MALE

Doma

Navzgor se širi rožmarin,
navzdol se nagelj vije,
na okenca zagrnjena
večerno sonce sije.

Rdeča ruta, bel ošpet,
dekle razposajeno,
širok klobuk, oj fant vesel,
ki si prepeva eno.

Ti nageljni, ta rožmarin,
ti kmetje v luči sonca,
ej, takih nima celi svet,
pa pojdi tja do konca

Vida Jerajeva

Iz domačih nalog Kovačeve Ančke:

Naš pes

Ime mu je bilo Piko, zato ker je ostal vedno majhen. Več kot deset let je čuval našo hišo in varoval otroke. Vsi smo ga imeli radi.

Letos spomladi smo dobili novega psička — Sultana. Piko je postal slab in je po-

noči čudno cvilil. Nič več ni bil priklenjen. Ves dan je taval okrog; šele zvečer se je vrnil jest, potem pa je spet izginil.

Nekega večera pa ga ni bilo več domov. Zvedeli smo, da ga je lovec ustrelil, ker je mislil, da podi divjačino. Meni se je smililo. Tako slabo plačilo je dobil revež za vso svojo zvestobo.

Jesen

Jesen je tu. Po vrtu in travi
podlesek cvete nevesel,
na jug zleteli so žerjavi,
hladan je čas se nam začel.

Slovo že lastovke so vzele,
v grmovju črni kos molči;
sinice so prišle vesele
od mrzle severne strani.

Po njivah se živina pase,
več žitne bilke ni nikjer;
plevel zdaj po strnišču raste,
pastirci kurijo zvečer.

Jesen rumena, dobra žena!
Otroci se je veselje:
rdeča, bela in rumena
na drevju jabolka zoré.

Josip Stritar

Earl Derr Biggers:

36

KITAJČEVA

papiga

Mladi gizdalin je resno pokimal. »Moj vrtnar naj pošilja semkaj cvetice, Charlie. — Toda, kako se bom sedaj mogel vrniti v mesto?«

»Vzamem vas s seboj,« je ponudil Holley. »Čimprej moram sporočiti v imenitni brzojavki začudenemu svetu to sijajno dogodivščino. Charlie, saj se še vidiš ...«

»Odpeljem se s prihodnjim vlakom. Pridem še v vašo pisarno po svojo obleko. Sedaj me pa ne čakajte! Gospodična Wendell mi je prijazno ponudila prostor v svojem avtu.«

Will Holley in Viktor Jordan sta se poslovila.

»Kako pa to, Charlie?« je vprašal Bob svojega mežikavega tovariša. »Ko je prejle gospod Madden stopil v sobo, niste bili prav nič osupli. In vendar ste si morali takoj misliti, ko ste spoznali Delaneyja, da so Maddena umorili.«

Chan se je tiho zasmeljal. »Vidim, da ne poznate navad detektivov. Presenečen detektiv naj si obesi mlinski kamen za vrat

prestopim tega nesrečnega praga. In dalje... Naš sloviti prijatelj iz Honoluluja naj ne odide, preden mi ni dal roke. Z njim še nisem opravil.«

Bob je pohitel v svojo sobo in pobasal svojo potno torbo. Ko se je vrnil, je Charlie Chan držal v roki debel šop bankovcev, ne vedoč, kaj bi. »Gospod Madden mi je dal pobotnico, da je prejel biserni niz. Vsilil mi je tudi ta veliki znesek, pa mi je mučeno, vzeti ga.«

»Čemu neki bi bili tako tenkovestni? Denar ste pošteno zaslužili!«

Chan je skrbno spravil bankovce v notranji žep. »Dovoljujem si pripomniti, da je ta znesek triletna plača na Havajih. Ameriško podnebje ni tako napačno!«

»Ostanite zdravi, gospod Eden!« je toplo rekel Madden. »Tudi vam se moram zahvaliti. Zaradi mene ste tukaj imeli marsikako nepriliko in skrb ...«

»Ravno narobe je res! Tu sem preživel najsrečnejše ure svojega življenja!«

Madden je zmajal z mogočno glavo. »Nak, tega pa ne razumem ...«

»Pač pa jaz!« je prekinila hči ter po redno pogledala Pavlo. »Želim vam mnogo sreče, gospod Eden! In tudi jaz se vam srčno zahvaljujem!«

Pihal je mrzel in oster pušavski veter, ko so vsi trije sedli v avto, ki ga je vaje-na Pavlina roka vodila ven na pot, v temno noč.

»Charlie,« je podražil mladi Eden. »Vam se niti ne sanja ne, zakaj ste najeti za spremljevalca na tej vožnji.«

»Gospodična Wendell je bila tako dobra!«

»Dobra — in previdna!« se je zasmeljal Bob. »Vi naj bi bili Wilbur — nekaj od-bijač med to mlado damo in klavirno uredbo zakona. Ona ne verjame v zakonsko srečo, Charlie ...«

»Res zelo neumno! Treba jo bo spreobrniti!«

»To se bo tudi zgodilo! Povabila vas je, da naju spremlja, ker čuti, da sem zaljubljen vanjo. Brala je to v mojih očeh. Ve, da za svojo dragoceno svobodo ne dam niti počenega groša, odkar sva se videla. Pač pa je upala, da o vsem tem ne bom zinil besede, če boste vi zraven. Toda tega veselja ji ne napraviva! Charlie, ljubim to dekle ...«

»To razumem!«

»... in se hočem z njo poročiti.«

»Zelo pametno! Toda to dekle še ni spre-govorilo niti besedice!«

Zvonko je zadonel Pavlin smeh. »Zakon — to zadnje pribežališče slabotnih duš! Ljubim svojo prostost. Ohraniti jo hočem!«

»Me zelo žalosti,« jo je blago pokaral Kitajec. »Smem li spregovoriti nekaj besed v obrambo zakona? Ki sem izkušen? Kje je udobneje kakor v skupnem domu? In kako

P I S A N O B R A N J E

Mihail Zoščenko:

STRAŠNO „MAŠČEVANJE“

Letos zgodaj spomladi je neki Pjotr Petrovič Gasilin po naključju zašel na sestanek vseh hišnih stanovalcev.

Ker je bil glavni knjigovodja zelo velikega podjetja in hudo preobložen z odgovornimi nalogami, po navadi ni zahajal na tako majhna posvetovanja, namenjena v prid ene same hiše. Tisti dan pa je ravno iskal hišnega upravitelja in pri tem pogledal tudi v pisarno, tam je naletel na zborovanje in iz radovednosti sklenil prisluhniti, o čem se bodo pogovarjali stanovalci.

Na vrsti je bila ureditev otroškega igrišča na domačem dvorišču.

Gasilin je z veliko vnemo posegel v vse-spolšno prerekanje o tem, koliko dreves naj bo na otroškem igrišču.

Kot ljubeč oče se je zavzemal za čim manj dreves, ker je razumno sklepal, da bo tako za njegovega enajstletnega sina sorazmerno manj možnosti, da pade s katerega izmed njih.

Vendar je večina zoper njegov predlog.

Moramo povedati, da je bil Pjotr Petrovič Gasilin hudo živčen, hitro vskipljiv človek. Že vrsto let se je zdravil na polikliniki. Pa glej, pokazalo se je, da mu zdravljenje ni kaj prida zaleglo; na posvetovanju je kričal in se ni mogel obvladati. Ko je ugovarjal svoji nasprotnici, si je dovolil nekaj žaljivih stavek na njen račun.

Njegova nasprotnica — priletna in na videz preprosta ženska — je mirno požrla zbadljivke, se obrnila k stanovalcem in kar tako mimogrede pripomnila:

»Nič čudnega, da se sin tako živčnega in razburjivega očeta slabo uči.«

Gasilinov sin Nikita, učenec tretjega razreda, se je res slabo učil. Zato so te besede starejše ženske boleče udarile po natrganih strunah očetovega srca. Gasilin ni imel več obstanka na posvetovanju, zato je odšel, pri tem pa si še enkrat dovolil netaktnost: na glas je ponovil svoje zbadljivke na račun priletne državljanke.

Ko je prišel domov, je povedal ženi, kaj se mu je primerilo, in z ostrimi besedami opisal vsakdanjo zunanost priletne neznanke.

Žena je vsa v skrbeh vprašala moža:

»In kako se piše?«

»Ne vem, kako se piše,« je odgovoril mož, »na posvetovanju pa so jo klicali Sofija Pavlovna.«

Žena je sklenila roke in rekla:

»No, sem si kar mislila! Žalil si profesorico našega Nikita. Uči ga ruščino. Oh, Pjotr, le kaj te je neslo na posvetovanje, dokler zdravljenje na kliniki še ni končano!«

Gasilina je ta novica hudo prizadela.

Ljubko je, ko živita dva v slogi in ljubezni! Spominjam se blažene pomladi lastnega zakonskega življenja...

»Kaj pravite na to, Pavla?« Bob je ko-prineče lovil pogled veselih dekličjih oči.

»In ta čedni mladi mož!« je nadaljeval zgovorni snubec. »Ne razumem, zakaj se branite. Vreden je ljubezni in spoštovanja. Imam ga zelo rad...«

Pavla Wendell še vedno ni rekla ne bevnem.

»...prav zelo rad...«

»No,« je končno zagostolel dekličin glas, »če gre za to, ga imam tudi jaz majčkeno rada...«

Chan je zmagošlavno sunil s komolcem v rebra bodočega ženina. Voz je privozil na višino in luči Eldorada so zableščale iz nočne tišine.

Pred hotelom sta čakala Holley in Viktor. »So vendarle prišli!« je zaklical časnikar. »Vaša torba, Charlie, je v pisarni; vrnite niso zaklenjena!« Sanjavo se je ozrl k zvezdam. »Škoda, da nas zapuščate, Eden! Zelo mi bo dolg čas brez vas.«

»Saj vendar pojdete v New York?«

»O ne — sem se premislil!« Otožen smehljaj se mu je nabral okrog usten. »Pred nekaj leti bi bil mogoče poskusil, danes pa ne več! Ta čarobna puščavska pokrajina — no, mislim, da me je pač ujela. Posihmal bom New York gledal le v filmu.«

Živčno je začel hoditi gor in dol po sobi in rekel:

»Fej, kakšna zoprnost! In naš Nikita je ravno v ruščini tako slab. Zdaj se pa še posebej ne bo skopal iz svojih dvojk. In ni dvakrat reči, da bo moral še ponavljati razred!«

»Ne, zaradi očetove netaktnosti se pa učiteljica res ne sme maščevati nad našim fantom!« je ugovarjala žena.

»E, draga moja!« je zastokal mož. »V slehernem izmed nas se skrivajo sumljivi ostanki preteklosti. In profesorica je vendar že starejša ženska. Se pravi, da se bodo preostali v njeni zavesti še bolj uveljavili, kakor bi se pri drugih. Ne, še malo ne mislim, da bo začela z menoj odkrito obračunavati na otroku. Prav gotovo pa ne bo nepristranska do njega. In — človeško gledano — bom njeno sovražnost popolnoma razumel.«

Ko se je Gasilin tako pogovoril z ženo, je nemudoma velel sinu, naj vzame knjige

dal sam Nikita. In prav to je pripravilo ubogega Gasilina do živčnih krčev v želodcu. Zdelo se mu je, da profesorica nalašč ne pogleda Nikita, ker se pripravlja, da ga bo kdaj na celem presenetila.

»To se pravi duševno trpinčiti fanta« je dejal ženi. »In pri tem se neusmiljeno igra z mojimi živci.«

Zato se je od tega dne naprej še z večjo vnemo zavzemal za sina. Naj ga je še tako neznošno črčilo po trebuhu, noben večer se ni odmaknil od Nikita, dokler ga ni prisilil, da se je več kot vestno pripravil za prihodnji dan.

Drugi teden je sinko Nikita nepričakovano prinesel iz šole dve petici (najboljši red za časa Zoščenko v Rusiji; op. ured.) iz ruščine. To pa je spravilo Gasilina v skrajno osuplost. Pritekel je v kuhinjo in izjecljal ženi:

»Kako naj razumem to čudno profesorično ravnanje? Kaj pravzaprav hoče s tem doseči?«

Žena je skomignila z rameni in odgovorila:

»Kratko in malo je pokazala, da je bolj človeška, kakor si pričakoval. Svojih osebnih čustev in zamer ne meša v pedagoško delo.«

»Ne, pri tem mora biti nekaj narobe!«

Tam je njegov svet,
svet ravno razparanih brazd,
tja z njim je odhajal že ded, —
ej, tam sta spočete in rast!
Tam klenih plodov je zorenje,
od tamkaj priteka življenje
mestu in vási
s plenjavimi zlatimi klási.

Pred podom pokorno samúje,
ko da že s predolgo zamudo
željno pričakuje,
kdaj znova zagriže se v grudo,
da polje v jeseni
obilno dar kleni
oraču v predale nasuje...

Gorazd Gosposvetski

Počivajoče oralo

Pod nizkim napuščem pōda
počivajoče oralo,
od nizkega soja z zahoda
zlato umito,
z medlečimi zublji hladno oblito,
z ročicami v polje
mi je pokazalo:
v svobodo pod sinje veselje.

v roke; in čeprav je bilo že pozno zvečer, je sam dve uri posedel pri njem in ga spraveval predvsem ruščino.

Drugi dan se je spet ubijal z njim in se odrekel celo preferansu pri prijatelju.

Potem je še ves teden dan na dan skrbno pazil na fanta, kako se pripravlja za šolo. Naredil mu je celo kratek izvleček slovnice.

Profesorica Sofija Pavlovna pa fanta vse te dni sploh ni vprašala in še pogledala ni v tisto stran, kjer je sedel, tako je pove-

Iz črnomoдре dalje se je oglašil žvižg lokomotive barstowskega vlaka. Charlie je pridrsal izza ogla. Suknjič in telovnik kriminalnega asistenta Chana sta nadomeščala Ah Kimovo bluzo. »Skrivnosten glas železnice nam naznanja, da je konec našega doživljanja,« je drobil na svoj način, poln duhovitih primer. »Gospodična Wendell, poslušajte dobrohotno še zadnjo željo trdnega pismoño! Naj vam bo to začetek največjega doživljanja vašega življenja — in najsrečnejšega!«

Prekoračili so samotno cesto. »Zbogom, Pavla moja!« je šepetal Bob v molčeči senci postajnega poslopja. Topel pritisk njenih gibčnih prstov mu je povedal vse, kar je hotel vedeti, in njegovo srce je burno utripalo. »Kmalu se vrnem, ti moja zlata, pote!« Pristrčno jo je pritisnil na prsi in prestavil smaragdov prstan z njene levece na desnico. »Le, da boš mislila na to, draga! Ko se bova videla, ti podarim dostojno nadomestilo, najlepši prstan, iz novejšje zaloge nakitov na zahodni obali — iz najnove zaloge!«

»Najine... zaloge...?«

Vlak je že pihal na tiru stranske proge, pripravljen na odhod, Charlie Chan je pomahal že s stopnic. »Vi še ne veste,« se je veselo rešal. »Toda vam se je uresničil sen vsake ženske: jemljete moža, ki prodaja dragulje!«

KONEC

je zaklical vznemirjeni mož. »Najin zabiti Nikita vendar še nikoli v življenju ni imel petic, zdaj pa je na vsem lepem prinesel kar dve zapovrstjo! Mogoče mu je namenoma dala boljši red, samo da bi me omehčala? Bo že čas pokazal. Ampak jaz osebno ne naredim niti koraka za spravo.«

Kdo bo dedič?

Najbogatejši kmet v vasi je imel pet sinov. Vsi so že dorasli, odslužili vojaške... in nestrpno čakali na očetovo dediščino. Vsak zase je mislil, da bo očetov dedič in s tem neomejen gospodar mogočne bogatije.

Neko jesen pa je očeta zalotila bolezen in ga vrgla na bolniško posteljo. Čutil je, da mu prihaja zadnja ura. K sebi je poklical svojih pet sinov, da bi jim izročil zadnjo voljo pred smrtjo. Vseh pet sinov se je zgrnilo okrog postelje in se začelo na vso moč dobrikati bolnemu očetu.

»Drogi oče, komu boš zapustil svoj dom in svoje imetje? Bil sem ti dober sin, zvest otrok in bom skrbno čuval našo hišo ter mislil na svoje brate. Ljubi oče, nikar me ne pozabi!« se mu je priporočal prvi sin; enako tudi ostali.

Tedaj je dvignil oče svojo sivo glavo in s trepetajočim glasom ukazal četrtemu sinu, da naj sede k njemu na posteljo.

»Ah, oče dragi, kako vendar to, da kličeš ravno njega k sebi in mu obljubljaš dediščino, ko je bil on izmed nas vseh najmanj pri hiši!«, so vpadali vmes z besedami ostali sinovi.

Toda oče se ni dal pregovoriti. Zbral je vse svoje moči in se obrnil z resnim glasom do svojih otrok:

»Ljubi moji, nič se ne čudite, da sem dočel četrtega sina za svojega dediča! Ne veste, zakaj?«

»Povej, povej...!« so silili užaljeni sinovi v očeta.

Čez nekaj dni je sin Nikita spet prinesel petico za pesem Lermontova, ki so jo morali znati na pamet. Takrat pa Gasilin ni več mogel krotiti svojih čustev; stekel je k profesorici na stanovanje in rekel:

»Prepričan sem bil, Sofija Pavlovna, da moj Nikita ne bo splaval iz dvojk, ker sva si midva na posvetovanju tako nesrečno skočila v besedo. Pa to ni res; premagali ste me s svojo velikodušnostjo, zato sem prišel, da vam možko sežem v roko.«

Profesorica je nabrala čelo v gube in rekla:

»Le kako da vas ni sram tako grdo misliti o naših pedagogih? Pa se res ne spodobi v današnjem času — da bi bili človek tako arhaičnih nazorov!«

Ubogi naš Gasilin je začel ves zmeden momljati nekakšno kolobocijo, iz katere se je dalo deloma razumeti samo to, da njegovo zdravljenje še ni končano in da zato za zdaj še ne more odgovarjati za vse svoje misli in nazore, ki jih na glas pove.

Ko pa si je opomogel iz zadrege, je bolj rapločno dodal:

»Ne zamerite mi v svoji velikodušnosti, ker sem vam tako odkrito vse priznal, ampak te tri petice, ki jih je dobil sin, so sprevrgle vse moje dosedanje nazore o ljudeh. In zdaj vam prav rad priznam, da se sumljivi preostanki preteklosti skrivajo v meni, ne v vas. Verjemite mi, spoštovana Sofija Pavlovna, tako še nikoli v življenju nisem bil presenečen!«

Profesorica je mislila svoje in rekla Gasilinu:

»Da, tudi jaz sem bila presenečena, ko se je vaš sin preselil med odličnjake. Veste, tega res nisem pričakovala od njega. Povejte mi no, kaj pa je bilo z njim?«

Gasilin je prijetno vznemirjen odgovoril:

»Zdaj ga vendar sam vsak dan inštruiram!«

Sofija Pavlovna je zaklicala:

»O, kako vaše besede potrjujejo moje domneve! Že zdavnaj sem opazila, da neverjetno laže zdelujejo tisti učenci, na katere starši vsaj sem ter tja malo pogledajo, kako se učijo.«

Pri tem je profesorica z nasmeškom pogledala Gasilina in dodala:

»Dajte, še naprej vsak dan pomagajte sinu! In to naj bo mojes trašno maščevanje za vaše prenagljene misli in besede!«

Pri tem sta se oba veselo nasmejala in se poslovila, če že ne kot prijatelja, pa prav gotovo brez sence kakršne koli sovražnosti.

»Moji dragi, nabrži se ne spominjate več, da je bil četrti sin tisti, ki je meni najbolj in največ pomagal. Kako in s čim, bi hoteli vedeti? Da, pobral je vsako najmanjšo reč, če je ležala na dvorišču ali okrog hiše: sekiro, žago, motiko, verigo, vsako tresko in slamico. Vidite, vsega tega niste drugi videli ne storili, čeprav ni bila naporna ta skrb...! Njemu izročam in zapuščam svojo dediščino, ker bo on po vsem tem izmed vas najskrbnejši človek in najboljši gospodar. Storite in pomagajte mu tudi vi tako, kakor je on meni pomagal in se vam bo dobro godilo po moji smrti...!«

In v tej misli je oče za večno zatisnil svoje trudne oči.

A. Ž.

Za dobro voljo

Iz otroških ust

Jurček je bil prvič v kinu: Glavni junak je umrl in predstave je konec.

Jurček: »Mama, kaj ne bomo šli tudi za pogrebom?«

Samogovor

Vdova med pogrebom svojega moža:

»Koliko rož! Kako bi bil Makselj vesel, če bi to doživel!«

Sosedje

Mož: »Lačen sem, skuhaj mi eno klobaso.«

Žena: »Kaj, ali si pozabil, da gremo k sosedovim na večerjo?«

Mož: »Hvala ti, draga! Skuhaj mi prošim dve klobasi.«

(Nadaljevanje s 5. strani)

lutkovni trik film — 17.45 Za otroke od 11. leta dalje — 18.55 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Francoščina pri vas doma: Tečaj francoskega jezika — 18.55 Tip revija — 19.00 Prizori iz Avstrije — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film. mozaik — 20.15 Naš film v študiu: „Romanc v molu“, film. drama — 22.00 Čas v sliki — 22.20 Javni pogovor.

ČETRTEK, 1. decembra: 11.00 Televizija v šoli: Kratka poročila — 11.03 Mostovi k človeku — 12.00 Kaj bi rad postal? — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Benvenuti v Italiji: Tečaj italijanskega jezika za začetnike — 19.00 Športni kalejdoskop — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Lastna produkcija: „Slučaj Bohr“ (Der Fall Bohr); televizijska igra Lide Winiewicz — 21.45 Čas v sliki — 22.05 Dovolite? Plesni tečaj z zakoncem Fern.

PETEK, 2. decembra: 11.00 Televizija v šoli: Captive River — 11.00 Program za delavce: Kratka poročila — 11.03 Dvojna mera — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Velike in majhne hale. Reportaža o tržnih halah v Parizu — 19.00 Kuhinja v televiziji: Poprovi krapci — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Bel-Ami (Ljubljene lepih žen), veseli film — 21.50 Večerna poročila in v žametnem „Sedem dni svetovnih dogodkov“ — 22.20 Jazz v Evropi.

SOBOTA, 3. decembra: 17.00 Kratka poročila — 17.30 Televizijska igralska družina Leitner: Bogati stric (Der reiche Onkel) — 18.00 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.05 Za prijatelje znamk — 18.30 Kratka poročila — 18.40 Nedelja v Evropi: V italijanskem mestu Milanu — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Avstrija poje in igra. Dvestoletnica dunajskega Pratra — 21.35 Čas v sliki — 21.55 Naš nočni program: Zerrosovi jezdec duhov, film divjega zapada.

Televizija Ljubljana

PETEK, 25. novembra: 9.40 Televizija v šoli, slikamo, oblikujemo. Zivljenje v Afriki; Izbra poklica — 10.40 Tečaj angleščine — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.50 Televizija v šoli — ponovitev — 15.50 Tečaj angleščine — ponovitev — 18.00 25 minut z... — oddaja za otroke — 18.25 Televizijski obzornik — 18.45 Kakšno organizacijo mladih žele mladi — oddaja iz cikla „Brez parole“ — 19.30 Domovinska lirika — oddaja „Iz slovenske poezije“ — 20.00 Televizijski dnevnik — 20.30 Cikcak — 20.35 Filmski spored (Beograd ali Ljubljana) — 21.30 Pariz: Otroci sveta — zabavno glasbena oddaja UNICEF-a — 22.30 Televizijski dnevnik — 23.00 Nadaljevanje prenosa iz Pariza.

SOBOTA, 26. novembra: 9.40 Televizija v šoli — 14.50 Televizija v šoli — ponovitev — 17.10 Poročila — 17.15 Zviti Pejo — lutke — 17.35 Kje je, kaj je — 17.50 Reportaža — 18.10 Vsako soboto — 18.25 Televizijski obzornik — 18.45 Rezerviran čas — 19.10 Komorna glasba — 19.40 Cikcak — 20.00 Televizijski dnevnik — 20.30 Ekspedicija — serijski film — 21.00 Homuristična oddaja — 21.50 Po sledovih plesnih korakov — II. oddaja — 22.05 Serijski film — 22.55 Zadnja poročila.

NEDELJA, 27. novembra: 9.25 Poročila — 9.30 Narodna glasba — 10.45 Disneyev svet — ponovitev serijskega filma — 11.40 Tomek in pes — serijski film — 12.00 Nedeljska televizijska konferenca

— ... Ponavljamo za vas — 18.30 Poročila — 18.35 Karavana — reportaža — 19.05 Serijska mladinska igra — 19.54 Medigra — 20.00 Televizijski dnevnik — 20.45 Cikcak — 20.50 Željam naproti — zabavno glasbena oddaja — 21.50 Serijski film — 22.15 Zadnja poročila.

PONEDELJEK, 28. novembra: 11.40 Televizija v šoli: Partizanske šole — 12.05 Slavje se bo začelo — 16.55 Tečaj angleščine — 17.25 Film za otroke — 17.35 Disneyev svet, serij. film — 18.25 Televizijski obzornik — 18.45 Pediatra: Nesreče pri otrocih — 19.05 za danes in jutri — 19.40 Televizijska pošta — 20.00 Televizijski dnevnik — 20.30 M. Markovič: Premiera — Televizijska drama — 21.30 Pisma skladatelju — 21.45 Poezija šukrije Pandje — 22.00 Zadnja poročila.

TOREK, 29. novembra: 10.00 Poročila — 10.50 Pesem v koloni — 12.00 Narodna glasba — 16.25 Poročila — 16.30 Veliki in mali — jugoslovanski film — 18.00 Festival zabavnih ansamblov JLA — 19.25 Čestitke za dan republike — 19.40 Rezerviran čas — 20.00 Televizijski dnevnik — 20.30 Zabavno glasbena oddaja — 21.30 Dokumentarna oddaja o tujih vojnih misijah v NOB — 22.50 Svobodna zemlja — Kantata — 23.10 Zadnja poročila.

SREDA, 30. novembra: 16. 55 Glasbeni pouk — 17.35 Poročila — 17.40 Tiktak: Hlebček kruha — 17.55 Slike sveta — otroški filmski žurnal — 18.25 Televizijski obzornik — 18.45 Reportaža o Litostruji — 19.05 Gosti našega studia — zabavno glasbena oddaja — 19.30 Mozaik kratkega filma — 20.00 Televizijski dnevnik — 20.30 Cikcak — 20.35 Otroci Zihelove mame — reportaža — 21.00 Jugoslovanski celovečerni film — 22.30 Zadnja poročila.

Nogomet

Wacker-Dunaj : Avstrija-Celovec 0:0

„Veseli se je v nedeljo trener celovškega nogometnega moštva Gerdi Springer, nazvan tudi »koroški Herrera«: »To je zmaga naših mladih igralcev! Brez Sackmanna, Hohenbergerja in Rudiča je naša obramba hrabro vzdržala!« Springer je že pred tekmo napovedal neodločen rezultat, ne da bi predvidel, da je tega izvajalo le deset celovških igralcev. V 19. minuti se je Bahr (Avstrija) maščeval Wirtlu (Wacker), ko ga je ta malo prej nepravilno napadel, da mu je vrigel žogo v obraz, nakar ga je sodnik izključil. Od tedaj je bilo moštvo Wackra sicer v premoči, ni pa znalo tega pred nasprotnikovimi vrati izrabiti.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi nadvse dobrega moža, očeta in starega očeta

Štefana Pippana

dolgoletnega mežnarja in organista v Kapli ob Dravi

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so izkazali zadnjo čast dragemu pokojniku.

Posebna zahvala velja mil. g. kanoniku Zechnerju, č. gg. proštomu Trabsingerju in Brandstätterju ter č. g. župniku Kanaufu; nadalje zastopstvu avstrijske zvezne vojske, pevcem pod vodstvom Toneta Špruka ter predstavniku Slovenske prosvetne zveze.

Lepo se zahvaljujem tudi vsem, ki so darovali vence in cvetje.

Celovec, v novembru 1966.

Žalujoča žena HELENA,
v imenu vseh sorodnikov.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 27. novembra: 6.15 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 28. novembra: 14.15 Poročila, vreme, objave. Pregled sporeda. — Veseli zvoki iz alpskih krajev. Beremo za vas — 16. (Jurčič: Deseti brat). — 18.11 Za našo vas. — TOREK, 29. novembra: 14.15 Poročila, vreme, objave. Športni mozaik. Cerkev in svet. — SREDA, 30. novembra: 14.15 Poročila, vreme, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 1. decembra: 14.15 Poročila, vreme, objave. — „O, draga mi je poznih rož lepota“ — Pesmi z gred Milke Hartmanove. — Kaj pravite k temu? — 13. (Prof. M. Rus: Strast in njena moč). — PETEK, 2. decembra: 14.15 Poročila, vreme, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. (Domače novice). Slovenska ljudska univerza (II. — Prof. Messner Janko: Vse, kar je lepo in prav, tudi kadar govoriš). — Beremo za vas — 17. (J. Jurčič: Deseti brat). — SOBOTA, 3. decembra: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Scheibel Damska moda

v veliki izbiri!

Klagenfurt-Celovec, Kramergasse 11
Telefon 33-95

...gut, besser, **A&O**

Vom 25. Nov. bis 1. Dez. 1966:

BENSORP SCHOKOLADE	3 TAFELN	10.-
Milch und Milch-Haselnuß		
MANNER NEAPOLITANER	4 PAKETE	9.80
weltbekannte Wiener Qualität!		
MANNER PFEFFERNUSSE	200-g-Säckchen	5.20
einmalig gut!		
SPEZIAL SCHOKO-DRAGEES	200 g	7.-
besonders fein gemischt!		
GRIECH. LAYER'S FEIGEN	2 PAKETE à ca. 170 g	3.80
vollreif und saftig!		
KALTERER SEE	1 Liter	19.-
Südtiroler Rotwein		

...außerdem noch:
3% A&O-RABATT!

— die Markenware des Monats!

HANZEJ KOVAČIČ
Villach - Beljak, Gerbergasse 6

**S KOVA pohištvom
si praznike olepšaj!**

SPALNICE

sedemdelne v različnih lesnih izdelavah

S 5680.-

Do Božiča celodnevno odprto.

- DOSTAVLJAMO
- OPREMLJAMO PO MERI
- SVETUJEMO VAM
- POSKRIBIMO VAM KREDIT

V DEŽELI BODOČNOSTI

Ta dežela, polna sonca, nudi turistom, podjetnikom, trgovcem in naseljencem mnoge možnosti. Na vprašanja, poslana bodisi od družin ali od samskih oseb, glede možnosti znižanih prevoznih stroškov radi odgovorimo.

Izrežite in pošljite spodnji kupon na:

AVSTRALSKO POSLANIŠTVO

URAD ZA IZSELJENCE

WIEN I, Teinfaltstraße 1, Tel. 630180, 630189
GRAZ, Feuerbachgasse 21, Tel. 81859, 86159

Prosim, da mi pošljete brezplačno natančnejša pojasnila

Ime:

Naslov:

(Izrežite in odpošljite)

(40)

F.R.C. Möbel

● **JETZT-**

● **Nicht erst zuletz!**

● Weihnachtsgeschenke sollten in Ruhe und mit Überlegung rechtzeitig besorgt werden.

● Heuer empfiehlt sich, ein praktisches F.R.C. - MÖBELSTÜCK aus eigener Erzeugung zu Fabrikpreisen zu schenken.

● Unsere F.R.C.-Möbelhäuser in Kärnten bieten eine reiche Auswahl formschöner Kleinmöbel, wie: Blumenständer, Fauteuils, Servierwagen, Schuhkästen, Fernsehstischen, Radio- und Fernsehboxen, Drehbars

● ...und preisgünstige Wohn- und Schlafzimmer aus eigener Erzeugung.

● Erleichtertes Schenken durch Gewährung von 24 Monatsraten!

FERCHER REICHMANN & CO.
MÖBELFABRIK - VILLACH

Naš tednik-
Kronika

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave in oglašnega oddelka 26-69. — Telefon uredništva: 43-58. Naročnina znaša mesečno 7.— šil., letno 80.— šil. Za Italijo 2800.— lir, za Nemčijo 20.— DM, za Francijo 22.— ffr., za Belgijo 250.— bfr., za Švico 20.— šfr., za Anglijo 2.— f. sterl., za U. S. A. in ostale države 6.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Rašič, p. Zrelec. — Tiskarna Tiskarna Družba sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.